

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

un an 20 cor.

6 luni 10 cor.

3 luni 5 cor.

o lună 2 cor.

Abonari de Duminecă pe an 4 cor.

pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate:

Scrierile nebrucate nu se primesc.

Anul VIII.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 21.

Reforma învățământului popular.

De ce ne-am temut, a urmat. Guvernul maghiar s'apucă cu mână sacrilegă de schimbarea acelor legi fundamentale, pe care în 1868 era liberală le-a creat în Ungaria și care prin legi vesteau principiul, fără care principiul era imposibil a crea în 1868 pacea în Ungaria.

Cine ar fi crezut că alcatuirile liberale ale unui Francisc Deák și Iosif Eötvös, să fie vre-odată de oameni slabi și ignoranți în chip desfigurată? Amărăciune cuprinde în sufletul fie-cărui român, gândindu-se la această răscăltătură tirană a guvernului. Ingrijorare și furie se văd în suflet, văzând cum un guvern, a cărui chemare ar fi a promova și să promoveze binele public, a apăsă interesele tuturor cetățenilor și a susține cu înțelepciune și cu curaj cauza internă, cât de mult își uita de dăruirea de răsă. Unde vom ajunge, când proiectul nostru guvern în chip atât de brutal se dăruiește a pune pedecă dezvoltării noastre culturale, a călca în picioare drepturile noastre dezvoltate pe baze istorice de-arândul veacurilor și garantate prin legi pozitive?

Cine va fi în stare, în astfel de împrejurări, a ne apăsa pe noi și interesele noastre pe bazele absolutismului barbar îmbrăcat în haina constituționalismului? De ce turbură guvernul maghiar atât de adânc pacea cetățenilor nemaghiari și expune sufletele într-o stare mai pomenită agitație? De ce abuzează guvernul maghiar atât de fără rușine de încrederea cetățenilor pusă într'insul, când alege să se lezeze la forță spre a-și continua politica surdă?

Volnicia tot-deauna se răsbună. Dacă guvernul maghiar se pretează la astfel de lucruri temerare și în chip atât de pervers de a întoarce puterea de stat împotriva celor mari părți a cetățenilor, bine, facă, dar să știe Europa, că naționalitățile aici în Ungaria luptă pe viață și pe moarte sunt sigure și duc împotriva guvernului maghiar, care prin turburarea liniștii milioanele aici în țară și care provoacă neîncetată luptă mai spre a-și putea folosi puterea de tiranerie într-o politică cu tendință de răsă.

Simțind că poate exercita puterea de tiranerie, așa zicând aproape fără rezistență, trece guvernul la terenul despozierii de drepturi și lăsa să se realizeze totul. Voința lui este, ca ceea ce este un bătut la cap din ministerul de culte să fie de bine, aceea s-o urmeze ținând în vedere forța brutală — fără nici un cuvânt, și în întreaga. Voința guvernului este să înduce și în școlile noastre așa numita politică națională maghiară (magyar nemzetpolitika). Sub firma sunătoare a politicii naționale maghiare, fie-care învățător va fi

un agent politic, care va urmări, pe sate, cu atenție convingerile politice ale concetățenilor săi și a cărui datorie va fi, să desbrace pe concetățenii săi nemaghiari de haina naționalității lor. Ocupațiunea învățătorului, a inspectorului, va fi deci nu instrucțiunea, ci agentura politică. Asta poate să fie o politică de răsă la Beksics, dar nu poate fi politică de stat în Europa. Dacă crează deci astfel de stări asiatice, nu se mire dacă prin faptele sale ațită la ură pe cetățenii nemaghiari în contra rasei maghiare.

Ca să-și justifice procedura înaintea lumii guvernul maghiar, s'a îngrijit de diferite pretexte sunătoare, ca să ducă în rătăcire pe cei nepricepători în cauză. Astfel între altele, frasă goală cea mai principală este, aceea, că în școlile naționalităților se petrec »uneltiri antipatriotice« și că »mai ales forma actuală a calificării învățătorilor, nu dă destulă garanție, că în toate școlile populare confesionale susținute de naționalități să fie instrucțiunea patriotică corespunzătoare intereselor statului«.

Sperăm că prelații noștri, cari vor fi prezenți la ancheta din 27 crt, vor avea ocaziune în mod oficios și în chipul cel mai hotărât a respinge insinuarea aceasta perversă. Cine a dovedit vre-odată până acuma acuză lipsei de patriotism împotriva școlilor noastre?

Când s'au ivit excepții împotriva școlilor noastre și când s'au luat măsuri pentru îndreptarea greșelilor? Dacă pentru altceva nu, cel puțin pentru salvarea aparenței trebuia să facă guvernul pași în privința aceasta, ca să-și justifice buna credință. Dar pe altă parte logica lucrului este, că dacă o școală nu corespunde legii, susținătorul școlii să se provoace a se conforma dispozițiilor legii. Făcutu-s'a asta la noi? Nici odată. Doar nu asta-i trebuie guvernului. Guvernul voeste ca elevii naționalităților să-și capete instrucția în limba maghiară în școlile elementare. Și, câtă răutate nutrește față de noi, o dovedește și aceea, că până și instrucția religioasă ar dori-o în limba maghiară. Aceasta-i adevărat atentat în contra autonomiei noastre. Guvernul vrea »ca învățătorul popular în simțire și în suflet să fie om maghiar curat«? D'apoi pe noi vreau să ne ștergă de pe fața pământului? Și de puținele drepturi de până aci vreau să ne despoaie? Noi nu suntem cetățeni decât la achitarea contribuției de sânge și avere, de noi numai atunci este lipsă?

Legea instrucțiunii populare și legea pentru egală îndreptărire a naționalităților dispune, ca ori-ce cetățean al statului să-și câștige instrucția în limba sa maternă. După lege: »ministrul este îndatorat a se îngriji, ca în școlile de stat, după putință, cetățenii de ori-ce naționalitate, ce locuiesc în

masse mai mari, în apropierea ținuturilor locuite de dînsii, să se cvalifice în limba lor maternă, până unde începe educațiunea mai înaltă academică«. De aceasta nici când nu s'a îngrijit guvernul, nici acolo unde locuitorii sunt curat români. Instrucțiunea în limba maternă numai într'atâta voeste s'o permită guvernul paralel, încât aceea este necesară pentru învățarea limbii maghiare. Dacă copilul nu vorbește altă limbă și voesc a-l instrua în limba maghiară, firește, o anumită vreme trebuie să traducă din ungurește în românește și întors, pentru-că altfel nici când nu-și va însuși limba maghiară. Fără aceasta nici pe lângă cea mai mare bunăvoință nu se poate numi instrucțiune în limba maternă. Acest sistem de instrucție însă, durere, va avea numai acel rezultat, că copilul român nu va ști vorbi corect nici ungurește nici românește. Pentru-că băiatul acasă va vorbi românește, în școală ungurește. Răul zace numai în faptul, că până când la continuarea studiilor copilul maghiar își învață mai ușor lecțiile, pentru-că posedă limba, băiatul român nu poate ținea pas cu dînsul, pentru-că întâiu trebuie să învețe limba grea pentru dînsul, maghiară, ca să poată înțelege obiectele de studiu. Copilul maghiar este deci în avantajul colosal asupra celui român. Copilul român nu-și poate dedica mintea, sîrguința, asupra obiectelor de studiu, ci numai asupra însușirii limbii. Din punct de vedere pedagogic deci se ivește o excepție temeinică în contra proiectului. Simțind guvernul, că învățătorul de naționalitate maghiară, în ținuturi curat românești, n'o duce la nimic cu tendințele sale de maghiarisare, acum ar voi să folosească puterile didactice române spre maghiarisare și pentru cuvântul acesta vrea să exercite influență așa grozavă asupra învățătorilor confesionali.

Guvernului maghiar, în motivarea procedurii sale de desnaționalizare, îi place a ne asemăna pe noi tot-deauna cu Polonii din Germania. Și aceasta mai ales cu scopul să seducă străinătatea. Exemplul acesta este propriu a pune în evidență intențiile guvernului. Insa aceasta îi vor crede-o guvernului numai aceia, cari nici măcar superficial nu cunosc istoria Ungariei. Noi naționalitățile nu putem fi asemănați Polonilor din Germania. Noi avem aici drepturi dezvoltate pe baze istorice și garantate prin legi. Noi, Românii, avem autonomie bisericească sancționată de Majestatea Sa, și pe care guvernul voeste s'o calce acum în picioare. Unde este în Germania ori în altă țară lege despre egală îndreptărire națională? Aceia cari tot la istorie le place să se provoace, acum de-odată vreau să uite dezvoltarea istorică? În 1868 restabilirea păcii interne numai cu legea amintită a fost cu putință. Dacă guver-

nul maghiar voeste să părăsească terenul pe care a stat Deák Ferencz și vrea să truncheze legile din 1868, pe vremuri vechnice va turbura pacea cetățenilor. Stări Macedonice în chipul acesta se pot crea cu mai multă siguranță. Și încă un cuvânt. Politicianii români cari și-au ales loc în partidul liberal, la vremea sa când s'au adus legile din 1868 au sprigit partidul liberal în convingerea, că partidul acesta va asigura drepturile poporului român înscrise în lege pentru-că aceasta o dictează înțelepciunea politică, cinstea politică. Atunci aceia cari nu s'au încrezut în sinceritatea partidului liberal au fost timbrați de agitatori. Ear azi se dovedește că aceștia din urmă au avut dreptate. D'aceia întrebăm pe domniul deputați cari ocupă loc în partidul liberal, în ce chip pot concorda temerarul proiect de lege al guvernului cu legile fundamentale din 1868 și cu însăși liberalismul? Când domniul deputați ved că guvernul maghiar în mod brutal și volnic voieste a ne pune pedeci în calea dezvoltării noastre culturale, când ved că ne calcă în picioare autonomia noastră bisericească și celelalte drepturi asigurate prin legi, mai vreau oare dânsul să spriginească și pe mai departe acest guvern?

Oare nu ar fi de datorință lor, nu ar pretinde onoarea națională a poporului român, că cu considerare la tendințele de o ne mai pomenită despoire de drepturi, să părăsească până la unul partidul liberal și prin aceasta s'arate Europei — că acel guvern, care în Ungaria se numește pe sine liberal, este reacționar în supremul grad?

Azi când pas de pas mereu găsim combinări, când ne vom desbrăca de naționalitatea noastră, într'un veac ori într'un jumătate veac, când vedem că guvernul acesta atentează la viața noastră, ne amenință cultura, trebuie să arătăm lumii culte, că guvernul acesta crează stări asiatice în mijlocul Europei și pune în primejdie continuă pacea aici în Orient. Ear dacă cine-va ar dubita cât de puțin în adevărul afirmațiilor noastre, cumpere-și cartea »Allami népoktatás« a d-lui consilier ministerial de culte Halász Ferencz (autor și al acestui pro-

iect de reformă). Acolo va afla informațiuni exacte.

De acea zicem, dacă pe deputații români în adevăr dragostea pentru poporul român și nu detestabila ambițiune egoistă i-a mână în partidul liberal — azi trebuie să părăsească acest partid! Asta ar trebui s'o facă, pentru-că asta o cere înțelepciunea politică, cinstea politică, pentru-că politician român cinstit, nu poate sprjini această politică ucigătoare a guvernului. Și dacă deputații liberali români, nu vor trage consecințele din politica guvernului — atunci dânsii nu sunt altceva de cât trădătorii poporului român.

Serbarea dela Putna și rectorul universității din Budapesta.

Se putea oare, ca șovinismul maghiar se rămână indiferent față cu o serbare românească ca cea dela Putna?

Nici vorba! *Rectorul informat fiind, că aceasta serbare e a tuturor Românilor, și că și studențimea română din Ungaria se pregătește a lua parte cu trup și suflet, — a aflat de bine a amenința și încă teribil — cu eliminarea.*

Nu voim a constata intru cât se justifică ori nu se justifică, procedura rectorului din Budapesta — voim însă să protestăm contra tuturor acelor compatrioți șoviști, cari nu se sfiesc a înabuși simțemintele nobile ale tinerimei noastre... simțemintele iubirii de neam, simțemintele de venerațiune și admirațiune, ce le datorim mărețelor noastre figuri din trecut, cari cu cuvântul, cu condeiul ori cu spada au luptat pentru fericirea unui popor, cum e poporul românesc. Căci pentru Dumnezeu, — se poate oare ca 3 milioane și jumătate de români din Ungaria să renunțe trecutul lor, de gloria străbunilor numai și numai de dragul șovinismului maghiar?

Cu cât acest șovinism se dovedește mai temerar — cu atât simțemintele de ură, ce

civilizația din Europa. El nu este numai înșiși șovinismul și-le causează în inimile noastre — se vor potența, — ear dragostea de neam și a tot ce-i românesc se preface în simțeminte neperitoare, cari ne determă faptele în conformitate cu conștiința românității noastre.

Nu este în stare nimic pe lume care ne împiedecă cugetarea și simțirea — cinstirea românească, simțirea românească, atât mai puțin svircolirile dlui rector.

Una însă a ajuns rectorul Universității din Budapesta, — adică:

1) *tinerimea română din Ungaria va putea să se espună furiei șovinismului și să meargă la Putna;*

2) *interesul, dragostea față cu această serbare de sigur se va generaliza — și cel mai indolent Român, indiferent, apatic, va ști să se încălzească ca la razele gloriei naționale ce transpiră din sfărșit mormânt dela Putna, care glorie străbune planează asupra românismului întreg.*

dacă nu vom putea să ne exprimăm sufletul plin de mândrie acolo — mormântul Marelui Ștefan — tot românimea din Ungaria, mic și mare, tiner și bătrân, bogat și sărac, doborât și țeran — dela vladică până la opincă în ziua cea mare de serbătoare în secole noastre fără pompă orbitoare, smerenie și însuflețiri în toată firea, vom dedica câte-va clipe din viața noastră amintirii Marelui Erou, în gâciuni și evlavie vom fi cu sufletul la Putna;

3) *Maghiarii se dovedesc de cei înfierbântați șoviști din lume cari nu mează aceea, ce este altuia — merg departe, în cât voesc să ne croiască pe noi, chiar bătăile inimii.*

4) *nu numai, că nu ne lasă să adorăm mormintele sfinte ale noastre părinți, — ci ne silesc fără doar și poate să fim așa de slugarnici și așa de ascultători ca contra firii se stimăm pe ale lor. «Ceționu-ți place altuia nu face». Ștefan cel Mare n'a luptat numai pentru moșia străbună, dânsul a luptat și pentru creștinătatea*

SCHIȚĂ de CĂLĂTORIE dela sfârșitul VEACULUI XX.

„Credința 'n zile de-apoi.
E singura țarie 'n noi.

Oamenii Nordului, Englezii, Svedezii, Norvegienii, etc. sunt doritori de a căuta să aducă lumină asupra celor-ce sunt în întunecime.

Așa, am auzit de Stanley, că a explorat întunecimile Africei, Nansen întunecimile Polului-Nord, etc. etc

Tot un învățat englez, pe la anul 1884 pusu-și de gând să exploreze întunecimile — Ungariei.

Nu cunoștea el țara aceasta, de cât dintr'o ediție engleză a „Scrisorilor din emigrație“ ale unuia oare-care Kossuth Lajos, în cari cetise, că locuitorii acestei țări, care sunt maghiari, sunt mai liberali de cât Englezii. Il interesa deci, să cunoască acest specimen de țară și de oameni.

Pornit la drum, cu un tovarăș neamț și cu un „Baedeker“, ajunge pe pusteale Ungariei. Văzând întinderile de pământ, întrerupte din când în când de hotărnicitori salcâmi, își aduce aminte că poetul german Lenau a căutat pe „csikos“. Caută cu ochii pe tipicul csikos.

A! Iată că trece în revistă câmpul verde de primăvară, un călăreț îmbrăcat așa cum văzuse el în tablourile dintr'o carte veche: „Ungarn in Wortund Bild“.

— Iată „csikosul“! exclamă englezul „Csikosul“ trece pe lângă trăsura ce duce pe exploratori. Englezul îl fixează, ca să observe tipul, ș'apoi zice, mirat oare-cum, tovarășului său:

— Eu așa știu că Maghiarii sunt din vița ural-altaică și că s'au dezvoltat în tip frumos prin absorbirea elementului slav. Dar „csikosul“ acesta ce trecu, are tip semit! Cum asta?

Neamțul răspunde:

— He, domnule! A fost oare-când cum zici d-ta. Se vede că vorbești din carte. Ungurii astăzi nu mai sunt cei ce muncesc. Cei-ce câștigă și domnesc, astăzi în acest pământ, sunt de altă viță.

— Și cum e cu puțință aceasta?

— Asta e rezultatul politicei șoviste maghiare de un veac. Veneticii, văzând că Maghiarii vor să absoarbă — cu legea și cu gura — pe toate neamurile nemaghiare din patrie, au licitat peste ei „în patriotism“ adică în șovinism și așa i-au dat gata.

— Cine e prim-ministrul țării? întrebă intrigat englezul.

— Pénzesi Kelemen, alias Chobi Silberstein.

— Hm!... Va să zică... din Occidentul Asiei au ajuns în Orientul Europei, ca creatură a veacului luminilor?

— Să vezi d-ta, produsele veacului luminilor mai încolo!

Cu vorba, trec călătorii prin câte-va sate. Englezul simte că din sate lipsește un lucru esențial. După oare cari reflexiuni întrebă:

— Dar bisericii nu sunt p'aici? Nu ved tur-nuri! Oamenii ăștia nu se roagă lui Dumnezeu?

— Sunt fără confesiune cei mai mulți maghiari. Așa s'a prins legea p'aici!

Englezul dă din cap, cu un gest de mirare.

— Continuă neamțul.

— Credință și biserică tot mai este la bietul popor sărac, care nici mort nu se lăpădă de legea și limba sa. Sunt Români!

— Români? Români? Ha, aceia au mai strălucit stat de cultură în părțile astea.

— Ei, și de un sânge cu cei din România sunt cei de aici.

— Și aceia nu s'au prăpădit?

— Nu, că sunt mulți la un loc și nu amestecă cu alte neamuri, în biserică și în presă își susțin și cultivă limba armonioasă ușoară.

— Sunt credincioși?

— Se leagă de biserică și limba lor, nici o silă nici o ademenire nu-i poate frânge.

Ajung călătorii la un sat românesc, unde preotul face litie la câmp. Ei se opresc și se cultă. Englezul admiră evlavie și cântecele adânc impresionat zice;

— ăștia se vede că au bună școală...

— Ba din contră! replică Neamțul. La începutul veacului guvernul țării le-a luat școala și a impus învățământul numai în limba maghiară.

Dar lucru curios! Ei s'au retras și întărit în biserică; și în loc să învețe în limba străină lor, dela învățătorul maghiar s'au neo-maghiar copiii învățătorului maghiar toți au învățat maghește.

— Așa și este legea firei! Dar ce oare au putut fi atunci la conducerea instrucției cari să facă astfel de boacâne? Când s'a în-

în Ungaria învățământul într'o limbă necunos-

școlarii?

stru, el este și trebuie să fie al Europei regii. Cu mai mare drept de cât un scriitor român... care afară de paroxismul es-sivismului maghiar, n'a avut milă și în-rare pentru popoarele suferinde... precum nt cele din Ungaria, — pentru simplul tiv, că nu se lase exploatate de jidanii aici fie zis — n'ar trebui ca să mai lă-m jidanii să ne defaima pe toți aceia, cari luptat pentru creștinătate.

De sigur Europa creștină — prin mij-irea fratilor liberi din România va fi pusă cunoștința acestor lucruri jidovești.

Deoarece — tinerimea română din garia, mai ales cea din Pesta, împiedecată poate conduce mișcarea în vederea sër-ii dela Putna — ar fi bine ca cei din na să iee angajamentul de a organiza și a reprezenta și pe cei din Ungaria...

In fine, ca să se vadă liberalismul din garia în comparație cu cel din Austria, m aminti că Putna este în Bucovina, țe-pară adnectată dela Moldova la Austria.

Cu toate acestea Austria, guvernorul covinei, Prințul *Hohenlohe* nu se teme Românii vor aduce lumea la pierire — că vor peregrina la mormântul Marelui fan — nu numai, că a încuviințat sër-rea, ba va fi și el de față — se dee orul cuvenit unui fost domnitor...

Ce ar face guvernul maghiar? O. Doamne procesele s'ar ținea lanț — eliminările ar ordinea zilei, temnițele pline, ear de sër-ee nici pomenire. Frumos! Foarte frumos! Se mai dubitez! în acest element de ordine cultură care își aroagă misiunea se în-e Orientul la civilizație.

Bravo ție imperialism! Am zis!

Hotărîrea sinodului din Blaj. *Ener-titudine a sinodului din Blaj față de proiectul Berzevișy a aflat resunet în presa ma-ră. „Budapesti Hirnap“ în numărul de ieri că din condeiul cunoscutului Jancso Benedek anticul, în care se zice că proiectul lui Berze-vișy, firește nu conține nimic vătămător pentru onalității și că alarma din Blaj ce s'a dat te de a se cunoaște elaboratul ministrului, do-ște că alte scopuri — străine de proiect — a trit episcopatul gr. cat. Și episcopii — agi-?*

— La începutul veacului nostru.
— E cu puțință? Na, Kossuth, Kossuth, „du mich verbrannt“ cu „liberalismul“ nostru.
— Și noi, Germanii, am suferit aceleași lo-ti, dar noi suntem „Kulturvolk“ și nu ne-am arisat. Pe ceilalți i-a salvat massa lor

— Și credința, și alipirea de limba lor. Cel a perdut mai mult în această evoluție forțată, Maghiarii. Ei au creat pentru alții.

— Dar au creat pe nisip. Și totul se va era, când asupriții își vor da mâna. Și la nu le trebuie de cât credință și dragoste de

— Luându-și mai departe drumul Englezul fre-nd în gând „libertate, frățietate“, — apoi lință, iubire, muneă“, grăiește:

— Kossuth, Kossuth, cum se zice ungurește?...
— Becsaptal!

Și începe să răsfoiască în „Baedeker.“

Metempsih.

DOI VOINICI.

Turci, Tătari, războiu și ciumă
Bântue în țara toată,
E o vreme blătămată.
Trece un voinic călare
Inoptat pe drumul mare...

Morți de spaimă, arși de sete
Sboară cal și luptător.

DIN ROMANIA.

10 Maiu. A 38-a aniversare a întronării Regelui Carol și a Dinastiei și a 27-a aniversare dela proclamarea Independenței și a 23-a dela încoronarea Regelui — 10 Maiu 1866 — 10 Maiu 1877 — 10 Maiu 1881 — a fost sărbătorită erii cu același entusiasm cald și înălțător, atât în Capitală cât și în restul Țării.

In Capitală. Măreța aniversară a fost anunțată Capitalei printr'o salvă de 21 de tunuri.

La orele 10 și jumătate dimineața, un Te-Deum solemn s'a oficiat la Mitropolie, în prezența MM. LL. Regele și Regina și AA. LL. RR. Principii Moștenitori și a Copiilor Lor, miniștrilor, membrilor Corpurilor legitoare atași în Capitală, a înalților demnitari ai Statului, a ofițerilor generali și superiori din garnizoană.

O companie de onoare, cu drapel și muzică, a dat onorurile militare.

După terminarea serviciului divin, M. S. Regina și A. S. R. Principesa Maria cu Copii Principari, în trăsura înhamată a la Daumot, ear M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand călări, urmați de un strălucit stat-major și atașați militari străini, și escortați de divizionul de jandarmi călări, au mers, aclamați pe tot parcursul de o mulțime imensă, la Boulevardul Academiei, unde, prin îngrijirea Primăriei Capitalei și a ministerelor de război și interne, se ridicaseră mai multe tribune pentru invitați. Aci, în fața statuei lui Mihaiu Viteazul, M. S. Regele a primit defilarea trupelor din garnizoana Capitalei, puse sub comanda superioară a A. S. Regale Principelui Ferdinand.

Ținuta trupelor a fost admirabilă.

Imensa mulțime aplauda cu entusiasm trecerea diferitelor corpuri de trupă.

Orașul a fost pavoazat, ear scara splendid iluminat. Muzicile au cântat pe diferitele piețe publice, s'au tras focuri de artificii ear până târziu noaptea o mulțime enormă a circulat pe strade.

In tot timpul zilei registrele la Palat au stat deschise și un mare număr de persoane, din toate treptele sociale, s'au înscris, manifestându-și sentimentele lor de iubire și devotament către Tron și Dinastie.

Din toate părțile țării s'au adresat Majestațiilor Lor călduroase felicitări și urări cu ocaziunea întregii aniversări de erii.

lerii, la orele 3 după amiază s'a dat, la Teatrul National, o frumoasă serbare școlară.

Măreța aniversare de erii a fost sărbătorită în toate comunele urbane și rurale din țară prin servicii religioase și diferite festivități.

Pelerinajul de la Florica. Iubirea lui Dumnezeu pentru o națiune se manifestă prin oamenii geniali, ce dănsul face să se nască. Numai oamenii de geniu pot întrupa în ei aspirațiunile unui întreg popor.

Națiunea română a avut fericirea să posede pe Ioan Brătianu, care inzestrat fiind de inteligența cea mai înaltă și având în sine focul sacru al patriotismului, a putut să întrupeze în sufletul său toată inima și întreaga putere de bărbăție a neamului românesc. Cu o asemenea po-doabă divină, Ioan Brătianu a putut să lupte fără preget, mai întâiu la luminarea poporului său, pentru ca în urmă să poată bine vedea mărirea și gloria la care doria el să'l ridice.

De la 1848 — 1877, Ioan Brătianu — ființă vrășmașă a întunecului — muncește neobosit zi cu zi și oră cu oră la ridicarea lîntoiului cel gros ce apăsa greu pe pleoapele ochilor poporului român, lîntoiu aruncat de un capriciu nefavorabil al soartei, dar bine menținut și cu țarie fixat de mâini interesate. Această pânză groasă, ce reprezenta întunecimea minții și stingerea sentimentului al Românilor, fu cu deplină victorie smulsă pentru tot d'auna de Ioan Brătianu.

După ce astfel acest mare geniu, arată poporului lumina și splendoarea zilei zdrobind sclavia intelectuală în care se alla, îi reaprinde apoi focul patriotic și iubirea de pământul strămosesc.

Atunci Ioan Brătianu îmbracă acest popor pe care deja îl luminase și înălțărase cu haina albă și frumoasă a libertății politice distrugând prin războiul din 1877 sclavia dominațiunii străine.

Ioan Brătianu a plecat din lume fericit de fericirea țării.

Duminecă cu trenul de 7.55 m. dim. a plecat din gara de Nord, un numeros public pentru a asista la Florica la celebrarea serviciului divin pe mormântul marelui bărbat, regretatului Ioan C. Brătianu.

Trenul special cuprinzând un număr destul de mare de vagoane, era înțesat de public, cea mare parte studenți.

Intr'un vagon de clasa I se aflau mai mulți deputați, senatori și alte persoane marcante, iar en alte trenuri deja plecaseră la Florica alte numeroase persoane.

Peste ripe și ponoare,
Cal și călăreț dispar...

Neagra zare
Îi înghite...

Glasul însă crește, rar,
Se aude tot mai bine:
Vine...

„Aolică ce păcate!
Turci au dat, Tătari au dat,
S'au închis crășmele 'n sat;
S'au închis crășmele toate,
Si eu tot m'am îmbătat!
Nici de Turc, nici de tatar
N'am avut și n'am habar!“

E un biet creștin cuminte,
A băut
A petrecut
Și tot cântă înainte:

„Aolică, ce păcat!
Turci au dat —“

Și se pierde 'n depărtări
Incurcând două cărări...

St. O. Iosif.

Puturile 's otrăvite.
Peste țarină pustiite
Pasări mari de pradă, cete,
Trec și țipă speriete
Și s'abat departe 'n sbor...

Munții se scufundă 'n zare,
Drumul nu se mai zărește...
Calul, pas cu pas slăbește,
Pas cu pas se poticnește
Și tresare.

Iar singurătatea crește,
Tot mai inspăimântătoare.

Ah, și'n liniștea de moarte
Se aude-un glas, perdut,
Parcă vine de departe...
Cine ar putea să fie
La o vreme-așa târzie?
Poate i-s'o li părut...

Stă, ascultă, vrea să vază...
Calul sforăe... o groază
Fără margini înțelează
Pe voinic...

Nu mai vrea acum să știe
Nici de drum, nici de nimic
Aiurit, întoarce calul
Scapără schintei și sar
Sub copite...

Note politice.

Ciudații oameni trebuie să mai fie și fruntașii Ungurilor... Pe când nu este unul singur care să nu-și frământă mintea cum ar putea să facă din noi toți — Unguri, să nu mai fie în teara asta de cât un singur neam, — p'atunci de *ai lor* nu se îngrijesc, ci lasă ca sărăcia să-i copleșească până la așa grad, în cât din an în an tot mai mulți Unguri iau lumea în cap, ducându-se cei mai mulți în America.

Ba dimpotrivă: par'că însuși fruntașii politicei ungurești îndeamnă poporul și-l ajută să plece în lume. Astfel, se știe, nainte numai cu câte-va săptămâni stăpânirea ungurească a legat contract cu niște englezi proprietarii de corăbii în privința ducerii, peste Fiume, a cetățenilor ungari în America. Statul ungar nu numai că ajută în fel și chip pe societatea engleză „Cunard-Line“, dar i-a și chezașuit pe an 30.000 nenorociți cari își părăsesc vatra strămoșească.

Și n'ar fi de zis nimic, dacă am ști că se duc în America oameni harnici cari știu meserie și astfel pot găsi de lucru acolo, așa că peste câțiva ani ni se întorc eară, aducând cu dănsii bani. Cine nu știe însă că niște nemernici plătiți de societățile cari au corăbii umblă pe sate și prostesc poporul — mai ales maghiar și slovac — să plece în America, ademenindu-l cu tot felul de povești despre traiul d'acolo.

Ungurul, cărui îi place să trăiască bine, se lasă ademenit. Slovaci, fiindcă și așa mor de foame, se duc și ei cu grămada, așa că în anul acesta sate d'arândul nu aveau ce să trimită la asentare, bărbații toți fiind duși în lumea mare.

Și ce pățesc pe unde se duc?

Să cetim numai mărturisirile ministrului afacerilor din launtru ale țării, care într'un raport publicat mai zilele trecute zice:

„Ne-am îngrijit și de aducerea acasă a cetățenilor ungari duși în America, îndeosebi în Brazilia, cari din cauza *stărilor triste de lucru de p'acolo au ajuns în cea mai cumplită suferință*. Nefericiții aceștia cu grămada *au cerut să fie reduși în țeară*, dar asta n'a fost cu putință, pentru-că *ei sunt așa de mulți*, în cât aducerea lor acasă ar cere o cheltuială pentru care n'avem bani. D'aceia s'a făcut înțelegere cu ministrul afacerilor din afară ca acesta să îngrijească prin consulat de aducerea acasă în locul întâiu a bolnavilor, apoi femeile și copii!

Va să zică: pe când ministrul peste visteria țării spune că în viitor vor trebui ridicate dările, că altfel nu-l din ce plăți armată și atâția slujbași cari cer într'una sporierea plății lor, pe atunci și dacă s'ar putea stoarce de ici colo câte-va milioane, stăpânirea țării nu se grijește să dea banii pentru aducerea în țeară a nefericiților cari cerșesc pe ulițele orașelor americane, ori sunt prin spitalele și temnițele d'acolo (prinși ca vagabonzi, în cât i-a mers vestea Țării Ungurești), ci după cum știm, ministrul Berzeviczy are de gând să sporească printre Români, Slovaci și Nemți școlile ungurești, crezând că de azi pe mâne ne face ca și Tatăl nostru — *ungurește* să-l zicem!

Se mai adaogă acestei stări de lucruri și faptul că între Unguri chiar ar trebui o mulțime de școli, dar ministrii întotdeauna au căutat să se arate vrednici făcând școli ungurești printre celelalte neamuri. Așteptând, bine înțeles, dela aceste școli minuni: să învețe întreaga suflare din țeară — *ungu-*

rește. Căci ministrii de asta au grije, ear nu să învețe copii a scrie, a ceti și alte lucruri folositoare în viață.

Oare când așa stau lucrurile, nu zicem prea puțin numindu-l ciudași pe fruntașii Ungurilor? Nu s'ar putea zice despre ei că sunt și — păcătoși?!

*

Unul din *Zoltani* din parlamentul din Budapesta, decî un compatriot al nostru și confrate tot-odată, inspirat de sublima zi a pogoririi Duhului sfânt asupra omenirii, dedică un avântat articol, în fruntea ziarului „*Függeilen Magyarorszag*“, neamului său iubit.

Îți pare nu știu cum, când vezi pe *Lengyel Zoltan* „predicând“ în peste o jumătate de pagină despre credință, mângăere și dragoste creștinească.

Obstrucționistul fruntaș vorbește despre armonie, bine și dreptate?

Fruntaș vorbește despre armonie, bine și dreptate?

Dar în fine, nu-l lipsește nici accentele de „energie“. De pildă:

„Invață-ne (Doamne) să ne infuriem (contra vrăjmașilor)... Cultivă ură neimpăcată în copii nostri, contra vrăjmașilor nostri“.

În aceste frase, fără indoială, se simte o a-finitate morală între creștinul *Zoltan* și Talmudul.

Românul, de es. zice, de cel-ce se infuriază, că n'are dreptate; și despre cel-ce poartă ură la inimă, că moare curând.

Care să fie dar mai dreptredincios, *Zoltan* ori noi?

Dar spune confratele dela „*Független Magyarorszag*“ și lucruri prețioase, bune și potrivite și pentru noi:

„Egoismul, vânătoarea de procopseală, pedepsește-le, (Doamne) fără cruțare; cel-ce-și vinde neamul să moară pe eșafodul infamiei“.

Aceste sunt foarte frumoase vorbe. Dar ne permitem a întreba aci pe dl *Zoltan* et consortes, Berzeviczy etc. — cum să moară cel-ce vrea să impună altora vinderea neamului?

Hic Rhodus!

Lăsăm ca masa „părinților patriei“ să-și dea răspunsul și să-și tragă consecvențele, preconizate, ca implorare către Duhul sfânt, de prim-redactorul ziarului independent.

Dar în fine, ne asociem și noi de curat patriotism la această dorință a confratelui maghiar pentru neamul său:

„Curăță-ne (Doamne) rassa (faj) de parasiți, de săraci cu duhul, de mișei și de trădători!“

Amin!

*

Domnul *Lendl*?

Domnul *Dr. Lendl Adolf*, născut din părinți șvabi, de present membru al partidului neo-maghiar, și „liberal“, represintă în dietă un cerc românesc; și se plânge de soarta miseră a cian-găilor și maghiarilor din lalinț și Babșa (*Magyarorszag* dela 25 Maiu).

Ș'apoi să mai zică cineva, că spiritul „patriotic“ nu câștigă teren! De sigur că puțin vor mai fi d'al de dl deputat al Răcașului.

Dar în fine ceea-ce vrea de astădată d-l *Lendl* e frumos; d-sa vrea să li-se dea pământurile despădurite din numitele comune, a celor cari le-au despădurit. De „sus“ i-se răspunde că „*transplantații*“ nu sunt buni de nimica.

Va fi sau nu adevărat, noi nu știm. În tot cazul e lucru dureros.

Dar noi știm un lucru și mai dureros din părți foarte apropiate de cercul pe care îl represintă d-l *Lendl*, și anume:

Niște români harnici, voit-au să arendeze cu bani buni niște pământuri dela stat. Au umblat și s'au jeluibit bieții Românași pe la toate domniile și tistiile. Și cu toate acestea ce rezultat? O simplă respingere a cererii lor. Pentru-ce? E secret de stat?

D-l *Lendl* e mandatarul unui cerc românesc. Crede d-sa că va mai fi?

Despre introducerea limbii române în biserica Românilor.

Discurs rostit la 21 Martie (3 Aprilie) în ședință solemnă a Academiei române

București

sub președința

M. Sale Regelui

de

Ioan Bianu.

(Urmare și fine).

Dar ce dovadă mai hotăritoare trebuie să se arăte că până la domnia lui *Băneanu* nu limba românească, ci cea slavonă era limbă rituală bisericească, decât vesele porunci pe cari, la 1608, le-a dat, în Mitropolia din București, Dionisie, Patriarcul Ierusalimului, lui *Atanasie*, Episcopul Ardealului, apro- stințit? Aceste porunci dare episcopului nu s'au nesc de peste munți spre a se întoarce bisericești întarît că ele, ca să păstorească turma cea lui tuită de eresuri străine, au fost scrise și în limba sfântă a Mitropolii Ugro-Vlachiei.

La punctul 5 al lor se zice: „Trebuie să se facă chieria ta, slujba bisericii, adecâte Ohtărești, și altele și alte cărți ce se cântă Duminecilor și sârbătorile și slujba de toate zilele, să se facă în voiestii în deadinsul să se cetească toate cărțile limbii slavonească sau elinească, ear nu în românească sau într'alt chip“. La punctul următor se adauge ca Evanghelia să pue să se cetească în slavonește sau românește; ear la punctul următor se spune episcopului să propovăduiască că Dumnezeu la Sârbi și la Ruși pe limbă slavonească, ear la Români pe limbă românească.

Spre sfîrșitul domniei lui *Brâncoveanu* (1714, s'au tipărit în țeară la *Tîrgoviște*, două oră cele două principale cărți de ritual — *psaltirul* și *Molitvenicul*, întregi în limbă românească.

Aceasta este întâia ruptură a tradiției vechi. De acum cărțile tipărite numai românești sunt tot mai dese, ear cele cu cântări în limbă slavonă tot mai rare, la 1715, 1717, 1726 și cetera, urmă la 1736.

Din aceste fapte se vede lămurit că introducerea limbii slave din biserica Românilor a fost dicarea limbii noastre naționale, ca limbă oficială în locu-l s'a îndeplinit numai în începutul 3 decenii ale secolului XVIII. Această schimbare are atît de însemnată în istoria noastră culturală nu s'a făcut de-odată, nici prin porunci domnești, nici prin hotărîri de sinoade bisericești prelați, ci cu încetul, prin trebuința din viața ce mai mult simțită de toți și după-ce înțelegem și cauzele cari făcuse să se creadă că paștele limbii slave în biserica noastră era o necesitate pentru păstrarea orodoxiei.

Sire,

Altefta Regală,

Domnilor Colegi.

Această cuvîntare poate prea obositor a avut scopul de a arăta cum și când limba românească și-a îndeplinit emanciparea în țara noastră, lăundu-și locul de singură limbă rituală și a strănei în biserica noastră românească, pozițiune în care nu mai fusese odată și dela care fusese ținută departe de lungi secolii de limba slavă.

Emanciparea s'a început tot lângă începutul secolului XV și în secolul XVI și XVII, apoi limba noastră a devenit limbă literară, limba cărților profane și a celor religioase și în secolul XVII, și deabia la întăiele trei decenii ale secolului XVIII a ajuns ea și limba rituală bisericească. se vede din cercetarea cărților vechi.

Un mare dar dela Dumnezeu este că limba noastră are calitate a neamului nostru, care este înaltă și curată, cumpetul. Acest cumpet și această calitate s'au manifestat totdeauna atît în viața noastră culturală și literară, atît în viața noastră politică. Inceput și fără sguduire s'a înaintat în secolii XVI, XVII și XVIII limba noastră care și din biserica Românilor, din actele oficiale și din cele oficiale ale cancelariilor și din cele apusene, am schimbat direcțiunea de dezvoltare a limbii și am părăsit scrierea cirilică în

pe cea latină, mai întâiu în scrierea primă, apoi în cea oficială, și la sfârșit de tot — zilele noastre — și în cărțile bisericești. Această mare reformă s'a făcut fără siluire, și s'gduiri, prin convingerea tuturor. De aceea ea este temeinică și efectele ei vor fi eterne, căci eternă va fi și viața și lucrarea neamului nostru.

De abia sunt două sute de ani, de când casa Domnului Românul își aude numai limba lui strămoșească. Din Sătmar până la mare și dela gura Tisei până la Hotin preoții și cântăreții cetesc și cântă Românului în limba lui părintească, iar acum de câte-va zeci de ani Româniina de peste Balcani, înstrăinată de viața noastră de aici, se năzuiește și-o aibă și dînsa în școala și în biserică ei.

Această limbă este legătura sfântă, care unește unitatea vieții sufletești a tuturor părților neamului nostru împrăștiat sub deosebire stăruirii. De aceea se cuvine să ne atingem de limbă cu acel respect cu care omul cu minte se apropie de tot ce este sfânt. Respectul trebuie să fie îndoit, înzecit, când este vorba de limba strămoșilor, de limba sfintei rugăciuni și a sfintei cântări, cari ne înalță când suntem în bine, când mângăie și ne întăresc în amar și în necărie. Limba cărților bisericești trebuie să fie respectată și statornică, și numai atunci se cuvine să fie scos dintr'însa un cuvânt, când el nu mai este înțeles de cei de astăzi, și numai atunci este bine să fie introdus un cuvânt nou, când el a ajuns în întrebuintă și în înțelegerea tuturor, altfel se calcă cuvântul sfânt al strămoșilor care trebuie să înalțe sufletele celor mulți și umiliți.

Cele două mai înalte instituțiuni sufletești și culturale ale neamului nostru — Biserica și Academia — au în sarcina lor îngrijirea pentru buna păstrare și înțeleapta dezvoltare a acestei limbi, prin care se unesc într'un singur suflet și într'o singură viață toate sufletele viitoare și toate mințile lucrătoare ale neamului nostru.

Sire,

Cele două mari calități ale neamului nostru: înțelepciunea și înțelepciunea, moștenite dela strămoși, ne-au scăpat de peire în secolii de grele suferințe prin cari am trecut. Înțelepciunea strămoșească este personificată acum în persoana Maestății Voastre, căruia Cel-de-sus l-a dat în dar conducerea acestei țări de aproape patru sute de ani. Româniții privesc cu admirație și sfârșită progressele uimitoare îndeplinite și cu încredință adâncă și neclintită viitorul asigurat. Dăruirea caldă și statornică ce Maestatea Voastră ne dă zilnic prin cuvinte și prin fapte limbii noastre, și pe care o va lăsa moștenire scumpă urmașilor Odrasle ale Augustei noastre Dinastii, asigură și limbii românești, ca întregii noastre țări naționale, o dezvoltare înțeleaptă și glorioasă.

Să trăiți Maestate, Rege înțelept și glorios și Augusta Dinastie Regală!

Să trăiască România și limba românească vecii vecilor!

Trăiască Academia Română!

Prognosticon.

Când marele fiu din țara farsorilor și al sădărilor să sune trimbița mântuirii maghiari, cântă ovrei numai se puteau lauda, căci el și fii săi ai rasei lui Árpád, scoase să osana, încât păreții modernului le n erau cât păci să se surpe. Mazilii urali își bătură pieptul că odată li-a sosit împul adevărat, când țara dată pe ea lor prin ei și din a lor înțelepciune să fie mântuită.

În ancheta pentru proiectul de lege așa gălăgie să năpustiră care de care prin principiul de stat maghiarisarea sentimentelor patriotice, controlarea severă a patrioților etc. încât dacă Dumnezeu ar fi atât de mobil în nalta sa înțelepciune, și acești sărmani panduri culturali, azi putea asista deja la cadavrele a mii

de oameni cinstiți pe cariera învățătorească, cari ved lumina în deșteptarea minții înainte de toate, iubirea de patrie în apărarea cu sângele lor chiar a sfântului pământ, unde zac osămintele străbunilor morți mulți prin moarte de eroi pentru țeară, lege și rege fără să fi avut cunoștința limbei măcar, care invoalvă azi exclusiv afară de ori-ce virtute civică naltul simbol al patriotismului. Ei, s'au schimbat timpurile; azi nu mai poți muri cu cinste și eroism pentru patria ta, numai dacă știi ungurește. Să fii tu iubite cetățene și scumpe patrioate, cât de prost, cât de sărăntoc, din cauza miseriei cât de depravat, ești bun cetățean și de ai fi ucigaș, de ai lifera cu miile pe fiii patriei în străinătate, dacă ungurește știi, ești demn și mândrul fiu al patriei. Nainte spre ungurie dar! Dar să nu ne prea spăriem.

Cel mai fenomenal product de păiață eată a văzut lumina zilei. Ca cei șapte înțelepți dela răsărit în jurul mântuitorului, s'au adunat acum toți chemați »patriotismului« în jurul monstrului născut și cu lingușire preamăresc o fatală mirozenie, care pradă va aduce maghiarilor chiar.

După asemănarea creatorului său e bolnav, — aiurează; corul lingușitorilor însă strigă, că e cea mai genială ființă; schilav de mâni și picioare, garda totuși afirmă, că e cap'd'operă artistică; brusc și turbat la fire, îi zic inger păzitor al unirei sentimentului de idee națională și se laudă și preamărește până la ridicol și greață.

În fața acestei minuni toți oamenii de viață se adună și-și fac prognosa viitorului.

Privind în jur de mine îmi trec pe dinaintea astfel de pleiade:

În frunte străbate cu un zgomot asurzitor ceata proletarilor tuturor popoarelor din țeară: zdrențosi, flămânzi, palizi, istovii de rele — isgoniți din sinul tuturor oamenilor de cinste, opriiți din biserică dela altar și scaun, cu spume la gură strigă în mijlocul arenei: eată Messia al nostru, prin el vom trăi noi și va înflori toată lapădătura neamurilor omenești; noi ne plecăm naintea ta, ne închinăm ție și sfășiam vom în numele urei și al sfintei idei ori-ce sentiment omenesc, care ar încerca să se opună ție.

Sunt lapădăturile de învățatori confesionali fugiți dinaintea pedepsei la altarul ideii.

Aceștia vor fi chemați să zugrume sentimentele de alipire către tradițiunile strămoșești, către încercații părinți rol nu se poate de mai frumos pe pământul liberalismului.

Din mijlocul lor se ridică falnici ca niște figuri de bașibozuci, crunți la privire, mândri în ținută și și zimbitori la față de satisfacția ce li-se dă de ceata molochului hămisit. Cei-ce pot distinge și din depărtare omul de om, zic că sunt inspectorii de școale ai viitorului cari acum se adună din toate speluncile țării ca niște hiene la cadavrele bărbaților onestii, căzuți în apărarea luminei și a minții în limba națională. Sunt un fel de sicarii din timpurile triste romane. Tablou sublim pentru toți câți duc dor de deșteptare adevărată și humanism.

Ved apoi o ceată mândră drăgălaşă de naivi, iubitori de țeară exaltați dela fire și fericiți de priveliștea zugrăvită de iscu-

șiți șarlatani ai patriotismului cântă în cor olimpic gloria, mărirea țării acum și în vecii vecilor. Sunt sărmanii contribuții ai țării, talpa ei, cari sunt ușor de a-și trage pe sfoară, căci dornici de ori-ce mișcare în spre binele țării se lasă ușor exploatați prin ori-ce apucătură josnică în numele țării. Exaltați și orbi în exaltarea lor sunt permanentă pradă a socotașilor din birtul cu firma »la adevăratul patriotism«.

Deasupra lor în aer, între zenit și marea de oameni în mijlocul razelor de foc privești o figură diabolică, cu ochi căcați, dinți rângitori, veselă și trufașă de opera sa; își freacă mâinile la norocul făcut și într'una se pipăie cu mândrie exaltatul fiu al mântuirii că oare adevăr e, ceea-ce vede. E zemislitorul monstrului nou născut și norodul, care-l privește, zice, că se chiamă ministru, alții, că e consilier, alții că e o mirozenie compusă din duhurile tuturor acestora. Aceasta are prognosa cea mai bună, e după prognosă, folos și demnitate sunt în belșug în posesiunea ciudatului creator.

La o parte de toți aceștia rătăcesc câți-va sceptici și povestesc despre perirea neamului lor prin șarlatania falșilor fii ai țării. În jurul lor se formează multe multe cete, îi hulesc, batjocuresc, ba din când în când după șicul cel mai modern îi și scuipă în față. Sunt venerabilii cărunți ai țării din vremile mari, cari cu brațul și mintea au apărat țara. Pereat zgomotoase răsplata lor. Ultores migrați coloni!

Jur împrejur de chaosul infernal să revarsă o mândră cunună de munți — pe ea în jos se rostogolește cu un nespus nesat o ciurdă de oameni cu peri lungi, cu castane verzi, cu trăisti în spate, măciuci în mână, lungi la grumazi și subțiri, dar strâmbi la nas ca și bufnițele de noapte să năpustește peste toată pleiada și gata la ori-ce mișelie umană, dau din cale pe toți măestrul și întrând în școlile de tot felul zugrumând ori-ce duh mai înalt creștin, se face stăpânul asilului, unde a crescut oare când tinerețea cu virtuți de iubirea de aproapele, a iubirii de țeară și lege.

Este poporul făgăduinței isgonit din țara lui pentru fărădelegile sale și intrat aici în numele deposedării strămoșilor. Unguri la vorbă, ovrei la fire vor izgoni sub noul patron pe cei mai bogați fii ai țării din avutul lor — pe romano-catolici. Vor cădea »idolii« »bigotismului papist«, îi vor urma de e adevărat, cei ortodocși și mântui-vor țara de autochtonii ei fii, ca renăscută prin limbă, să fie bun, comod lacăș pentru fluerașii din Israil.

Prin munți și văi, în cete mai mari și mai mici rătăcește un popor din secolii și obicnuit cu viforele adevărate și serioase ale timpurilor, trece disprețuitor pe lângă neputinciosul vijeit al viforului de șagă — și în sinul naturii necapabil de nouă căpătuială culturală preamărește în limba sa »sub cer senin în aer cald« pe vecinul său apărător și cântă jalnic în doina lui duioasă până la sfârșitul vremilor durerea inimii lui, greutățile vremilor și dă, încet, dar dă tot nainte și »apa trece, petrele rămân«. Fărmeceat de doina lui, de feți-frumoșii poveștilor sale, de zina-zinelor din împărăția celor șapte crai, merge vesel mândru și cu gândul biruinței spre scopul dictat de firea și țaria lui.

E Românul din desișul Carpaților, dela malurile rîurilor Nistru Tisa și bătrânul Istru.

armă, că Dr. Oprean a făcut conspirație, a donat la sine până la 300 valachi inarmați cu lanul de a ataca pe iubilații și a le împedea astfel s'erbarea.

Campania jurnalistică a fost pusă de nou în curgere în întreaga țară; s'a făcut în contra lui Dr. Nestor Oprean arătare criminală de agitație la procuratura regească din Chichinda-mare, iar camera adrocățială din Seghedin i-a intentat proces disciplinar, în urma atacurilor jurnalistice.

E drept că procuratura regească a denegat susținerea acusei, camera advocățială însă mai patriotică l-a pus sub acasă, pe motiv că nu se poate crede că numai ca să se apere a intenționat să-și flăcăii ascultați au fasonat că spre apărare au fost chemați.

Acum a venit prima Maiu cu întâmplările descrise la început; ear cauza română a ajuns și-și avea și martire nemțoaie.

Résumatul tuturor acestora este că șovinismul tinde la nimicirea puținilor bărbați de inimă, a populațiunei română de circa 30000 de suflete, a Torontalului superior, și mai v'ertos a advocățialului Dr. Nestor Oprean unicul în acest ținut.

Să nu uite însă poporul din Sân-Miclăuș și să nu uite că de fapt d'nsul este luat la țintă; scopul este a pune pedeci progresului poporului, și astfel să-l slăbi și prepara pen ru desnaționalizare. Fie această poporațiune sigură, că nici Dr. Oprean nu ar fi espus la suferință, dacă nu ar trăi în mijlocul unei populațiuni române viguroase; deci datorința are să se grupeze cât mai strins pe lângă conducătorii și binevoitorii săi naturali, ca astfel să nu se uite să dea. Poporul care-și iubește conducătorii, nu pere.

La Nădlac!!

«Când pleci la Nădlac?» asta e întrebarea cea mai usuată azi «pe aici pe la noi.»

«Măne» — e răspunsul. Va se zică: toți românii o să fie Duminecă, în 1-a zi de Rusaliu în Nădlac, unde au a petrece «mănunat».

Bravii diletanți au deja pregătită scena pe care o să dea «Ruga dela Chisetău» — după-cum ne informează cei cari au asistat la probe — cu mare succes.

Tinerimea universitară română sosește în v'ambătă, cu trenul de 5 d. m.

Intreg Nădlacul precum și jurul sunt în pregătire marl.

*

Din partea comitetului aranjator din Nădlac primim avisul, că afară de insinuările trimise deja, *mat sunt 60 de quartire la dispoziție.*

Sunt rugați deci toți oaspeții, singuracii și familii, a da de știre eventual prin deoseșă pe adresa **Șuluț. Nagylak**, venirea lor precum și numărul membrilor familiei însoțitorii ca astfel să se poată face pregătirile recerute.

La tren vor aștepta trăsuri destule.

*

Bani, cari să trimit, sau ca suprasolerti, sau ca rescumpărare de bilete, au a se trimite la d-lui **A. Șuluț, președinte al comitetului aranjator. Nagylak.**

Facerea judecătorească a părintelui Ciorogariu contra lui Măglaș.

Tribunalul și tabla regească din Timișoara — pe cum să știe — a osândit pe Măglașul gazdelor sale la 3 luni temniță și 100 coroane amendă, pentru că a terfelit tirla din Timișoara pe directorul seminarului Roman Ciorogariu, ca pe un plagiator. Căci nu ajunsese încă rëndul terfelirei la Vasilie Goldiș, cu părintele Ciorogariu era la tuturor săgeților.

Curia regească a adus în acest proces următoarea sentință, pe care o reproducem în original pe cum urmează:

Nr. 2466
1904 B.

*In numele Maiestații Sale
Curia reg. magh.*

Recursul de nulitate al apărătorului, încât l-a basat pe punct 3 al §. 385 a legii penale, se respinge, de altfel se respinge și nulitatea insinuată atât a apărătorului cât și a acusatului. Din contră luând în considerare pe temeiul punct 1 l. b. a §. 385 a legii penale și asemenea în sensul începutului aceluiaș capitol de lege, din oficiu cauzele de nulitate materiale, ambele sentențe ale judecătorilor subalterne în parte se nimicesc: pentru espresionile infamante din articolul cu titlul „Plagiatori din Arad“ publicat în numărul 26 Ianuar 1902 în foaia cu numele „Controla“ ce apare în Timișoara, Emanuil Măglaș în loc de delictul calumniei se declară vinovat în delictul vătămării de onoare precizat în partea 2-a din începutul § 261 al legii penale și pentru această, cât și pentru asemenea fapte penale constatate în sarcina acusatului în sentențele judecătorilor inferioare, se condamnă la pedeapsă principală și totodată secundară la totalul pedepsei de 14 zile închisoare — 50 cor. pedapsă în bani ori 5 zile închisoare la care l-a osândit judecătorii inferioare pentru delictul calumniei, în sensul părții a doua din începutul §-ului 261 al legii penale se declară de pedeapsă secundară; celelalte părți ale sentenței judecătorilor inferioare — subînțelegând aci mai ales cealaltă amendă în bani de 50 cor. judecată ca pedapsă secundară — sentența prezentă nu le alterează.

Va să zică înalta curie zice, că n'ar fi comis furt literar părintele Ciorogariu nici chiar în cazul, când n'ar fi pomenit în congres, că propunerea pentru regularea provisoră a catechisării este făcută după norma esistentă în archidieceasă, căci referentul unei cauze n'o să sugă din degete propunerile sale ci le alcătuește împreună cu ceilalți 8 membri ai comisiunei școlare, compusă din cei dintâi bărbați de școală, din actele ce să află pe la consistoare și din praxa altor confesiuni. Astfel dar curia nu află în articolul lui Măglaș calomnie, pentru-că n'a avut ce să calomnieze, ci vătămarea de onoare. Și pentru aceasta vătămarea de onoare l-a osândit la 14 zile temniță și 100 cor. amendă cu bani, ori în caz de neplătire pentru fiecare 10 cor., o zi de închisoare, de tot dar 24 zile închisoare.

Vătămările de onoare se pedepsesc de regulă numai în bani, aci însă curia a aflat vătămarea așa de mare încât abătându-se dela praxa judecătorească a mai năspit 100 de coroane încă cu 14 zile închisoare. Va să zică l-a osândit cu osenda ce să dă calomniatorilor, adeca cu închisoare.

Această sentință s-a publicat lui Măglaș la vremea sa când trebuia să-și înceapă închisoarea. S'a arătat însă cu atestate medicale de bolnav rău și a cerut amânare de 2 luni pentru închisoare. Intrastea se duse în străinătate la una din cele mai elegante și scumpe băi, la Meran. Parale se vede sunt berechet.

Combinăția lui Măglaș nu era proastă, căci nu e prost lucru să stai în Meran în loc de calița tribunalului din Timișoara și apoi în acest restimp de 2 luni mai venia dela curie și sentința în care mai este osândit la 1 lună închisoare și 500 coroane amendă pentru calomniarea Dlui Oncu; ear legea permise, că dacă cuiva i-se îngrămădesc mai multe osende, să ceară împreunarea și scărițarea lor. Astfel voia Măglaș să ajungă la scărițare de pedeapsă și să mai stea neînchis vr'un an ori doi, căci proce-

dura de împreunare e tot așa de lungă ca și a însuși procesului.

Dar ori că patima l'a răpit ori că gazdel. l'au împins în cursă, și iată cum: în N-rul din duminica trecută a «Controla» sub titlul «Mai nou» publică, cu litere grase că «curia a nimicit sentința tribunalului și a tablei reg. din Timișoara și a absolvat de sub pedeapsa cea grea și nedreaptă pe Măglaș, deoarece-ce s-a dovedit că Ciorogariu a plagiat referada făcută în congresul din Sibiu». Pretinsa absolvare și decretare a părintelui Ciorogariu de plagiator, adică de hoț literar, s'ar fi făcut după foaia lui Măglaș pe basa unui document dat «de Exc. Sa Mitropolitul și împreună cu secretarul Leontin Simonescu prin care s'a dovedit, că Ciorogar călugărul a șterpelit lucrarea-l proprie din Congres». Va să zică Măglaș se pune la adăpostul mitropolitului Mețianu, ear pe mitropolitul Mețianu îl prezentă ca și pe patronul său, cu ciocanul zdrobitor strivind pe o însemnată față bisericască. Înalt Prea Sântitul să-și dea seamă de unde are Măglaș acea cutezanță să-l poseze cași pe protectorul său și apoi cum ajunge între cel de-a dreapta și de-a stânga stătătorii Leontin Simonescu și Emanuil Măglaș. Săpienti sat.

Racheta asta pe semne era menită să facă senzație pe când vine consilierul ministerial Molnár Viktor în Arad, adică pe Duminica trecută când de-odată cu venirea lui Molnár Viktor veni și «Controla», cam întârziată însă pentru a putea fi înregistrată și în foile maghiare cel puțin Luni, căci Luni foile maghiare nu apărură din pricina Rusaliilor rom.-catolice. Și așa Părintele Ciorogariu, făcu în pace parada primirei consilierului ministerial în palatul seminarial.

Veniră apoi foile timișorene și aradane, cu știrea senzațională, că Măglaș absolvat de pedeapsă, Ciorogariu zdrobit prin sentința Curiei. Și hainii plesneau de bucuria eroismului lui Măglaș și ingenunchiarei lui Ciorogariu. Asta era jos situația din Arad. Părintele Ciorogariu însă repede întrevine prin adversarul său la procurorul din Timișoara acesta sub impresia infamiei cu care Măglaș și sentința curiei publicată lui în regulă încă o falsifică, îi detrage de loc concediul de 2 luni ce i-l'a dat pentru restaurarea sănătății și a ordonat punerea lui în închisoare, care va urma Luni în a doua zi de Rusaliu, stând până atunci afară sub pază polițială ca să-și aranjeze afacerile. Așa dar Luni ajunge la locul ce și-l'a ales de odihnă. Prin aceasta îi este totodată tăiată calea de a cere împreunarea osândei acesteia cu cea primită pentru vătămarea domnului Oncu, aceea ce însămnă că s'a scăpat de scărițarea pedepselor la jumătate dar și de aceea de a să mai plimba vre-o 2 ani și a terfeli lumea cinstită, nepedepsit.

Și încă ceva pe deasupra. În 3 Iunie nou adeca la Constantin și Elena se va ținea pertractarea în ultimele două procese ce le mai are părintele Ciorogariu în curgere contra lui Măglaș. Aceasta însămnă, că părintele Ciorogariu nu va mai fi nevoit să meargă de 4—5 ori la pertractare la Timișoara cum s'a întâmplat în celelalte procese, ci fiind jos în închisoare la îndemână l va duce haiducul la pertractare.

Astfel se infundă Măglaș cu senzația că curia l-a absolvat.

Neamurilor îngrijți-vă de alt trubadur.

PARTEA LITERARA.

La gura peșterii.

La gura peșterii adânci
Stam lângă foc, în fapt de sară,
Și flăcările aruncând pe stânci
Roșateca lor pară,
Inchipuiau o horă de fantasmă,
Iar apele șerpuitoare
Cu scoboriri și creșteri
De sute de izvoare
Iși îngânau eternele lor basme
În fundul neștiut al negrei peșteri...

Trosneau din foc scântei din când în când,
Și sus, pe cer, s'aprinsese 'ntaia stea
Și eu stăteam la foc, visând,
Și ascultam la pustnicul bătrân
Ce 'mi povestea
Minuni adânci din cuibul lui de brazi...

... De mult, de mult, trăia un neam păgân
De oameni, mai puternici și mai mari
Ca oamenii de azi,
P'aceste plaiuri binecuvântate...
Ei nu știau de sapă și de plug,
C'aveau de toate cele din belșug,
Așa precum le-a fost lăsat Prea-Sfântul...
Și au venit din locuri depărtate
Puboiu de siminții
Și au umplut pământul
Cu șgomotul neostoitei lupte
Și strigăte pustii...
Un veac întreg luptară în zădar
În frământări neîntrerupte
Cu acești vrăjmași,
Dar biruiți, n'au mai putut să ție
Și au fugit și s'au ascuns
Departat în fundul fără de hotar
Al peșterii, de nimeni nepătruns...
Și acolo au și acum împărăție
Bătrânii uriași,
Și adese 'n noaptele senine,
Când liniștea domnește 'n bolți, pustie,
Pân' la urechea noastră vine
Un sunet surd de pași...

Astfel îmi povestii sihastrul. —
Apoi tăcu...
O liniște de vrajă se făcu,
Și fumul se nălța albastru,
Iar flăcările, aruncând pe stânci
Potopul lor de pară,
Inchipuiau o horă de fantasmă
Și apele fierbând clocotitoare,
Cu scoboriri și creșteri
De sute de izvoare,
Iși îngânau eternele lor basme
În noaptea fără fund a negrei peșteri...
St. O. Iosif.

Ar trebui.

Atât de mândru mai creștean
P'atuncia florile în glastre,
Și toate bine înfloriau
Albastre,

Ca ochisorii tîi frumoși,
Cu inima mi-o fermecară,
Dar Doamne, — atât de mincinoși
Și de ocară.

Era un raiu întreg de flori,
Și zile dalbe și senine
Pe când umblai tu pe la noi
Cu bine.

Dar inimioara ta de foc,
Azi pentru mine e recită,
Căci sunt în ceas fără noroc
Ursită.

Și azi vezi cum să veștezesc;
Atâtea mândre floricele
Și-ar trebui să-ți fie milă
De ele.

Și-ar trebui să-ți pară rău,
De-așa comoară risipită.
Să nu rămâi cu inima
Impetrită!

Elena din Ardeal

Bunul și nobilul împărat.

După o legendă chineză
de

D. M. Doroskovits.

Nainte cu mulți, nenumărați ani domnia
în China fiul cerului, împăratul Li-o-a. Era
tiner de ani și, ceea-ce trebuie în deosebi rele-
vat, nobil și nespun de bun. Încungiurat de
pompă și lux, n'a uitat nici de sormanii și mi-
serii săi supuși.

Intr'o zi, când o ploaie torențială uda păm-
ântul, stătea la fereastră palatului său de por-
țelan. Bolta cerului părea ca spartă, căci ploaia
cădea necuștat și părea, că nu se mai oprește.
Inima bunului împărat s'a umplut de grijă, și
adânc suspinând zise:

— O, ce timp afurisit! Și totuși sunt ne-
fericiți, cari lipsiți de scut, trebuie să-și caute
adăpost sub cerul liber pe aceea vreme rea!

Adresându-se camerierului său, continuă:
— Aș dori să știu numărul acestor sër-
manii nefericiți tratați de cruda soarte, cari pe
un așa timp desperat sunt siliți să umble des-
culți și cu capul descoperit pe străzile orașului
Peking.

Camierierul său, Tșung-hi-tșang proster-
nându-se la picioarele stăpânului său și atin-
gând padimentul cu fruntea, răspuse plin de
respect:

— Lumina soarelui! Nainte stăpânului
universului și imperatului împărățiilor nimic nu
este cu neputință! Jur, că încă înainte de a se
stinge lumina zilei, dorința Ta, o părinte al
răsăritului, va fi împlinită!

Li-a-o zimbă blând și grațios, ear cam-
rierul său grăbi cu pași repezi la cancelarul
imperului, San-tși-san. Abia resuflând intra
la cancelar uitând în graba mare să dea onoarea
ce se cuvine acestui mare dignitar.

— Mândria Universului, blândul și prea-
grațiosul nostru stăpân este plin de grijă —,
zise tremurând de agitație Tșung-hi-tșang —,
el voeste să știe numărul miserilor, cari pe
un așa timp critic sunt siliți să petreacă pe stră-
zile capitalei noastre descuși și cu capul des-
coperit.

— Atari lipsiți trebuie că se află în
număr considerabil, răspuse San-tși-san. Dar
asta o vom ști deloc.

Numerul decât dădu ordin să vină la el co-
mandantul orașului.

— Vestea rea! exclamă cancelarul către
comandantul Pai-hi-vo, care veni să primească
ordinul superiorului său, înaintea căruși s'a
prosternut până la pământ, atingând padimen-
tul cu fruntea.

— Stăpânul peste moarte și vieată, subli-
mul nostru domn este supărat de mersul anor-
mal al lucrurilor din Peking.

— Vai mie! strigă Pai-hi-vo galbin ca
ceara de frică. — Ce s'a întâmplat? a dis-
parut poate dimprejurul palatului parcul umbros
și imposant, care ascunde orașul dinaintea pri-
virilor stăpânului nostru?

— Nu, mânia stăpânului are alt motiv:
Maiestatea Sa pretinde, că în Peking se află
astfel de oameni demni de milă, cari n'au nici
pălării, spre a-și putea scuti capul de ploaie.
El dorește încă azi să știe numărul acestor
miseri. Mergi și ia măsurile necesare. Cu un
minut mai târziu Pai-hi-vo dete ordin subal-
ternilor săi:

— Deloc să-mi trimiteți încoace pe cănele
acela de Chouar-dsung!

Când șeful poliției Chouar-dsung, intra, galbin
și tremurând de frică se așternu la picioarele
comandantului orașului, mardarinul l-a primit
cu o droaie de sudalme și insulte.

— Miserabil perde-vara, trădător josnic,
voești doară ca pe amândouă să ne pună între
scânduri și să ne taie cu ferăstrăul în două?
Voești să ajungă mai întâiu rëndul la tine?

— Descopere-mi Excelență motivul su-
părării tale, răspunsă Chouar-dsung aruncân-
du-se tremurând la picioarele mandarinului.
— Binevoiti preagrațios a explica cuvintele
binefăcătoare ale Excelenței voastre, căci m'e
tem a nu cuprinde înțelepciunea graiului Ex-
celenței voastre.

— Câne răios! Meriți să fi purcar, nu în
fruntea puterii polițiale a orașului nostru —
răcni Pai-hi-vo. Insuși stăpânul împărăției mij-
locului pământului, sublimul nostru domn a

auzit despre anarchia ce domnește în Peking,
el zice că în oraș sunt miseri, cari nici pālării
n'au, ca să-și acopere capul pe timp de tem-
pestate. Înainte de a apune soarele, voesc să
știu numărul acestor ființe demne de compătimit.

— Ordinul Excelenței voastre va fi împli-
nit prompt și îndată — replică Chouar-dsung
atingând de trei ori cu fruntea padimentului.
Plecă și imediat lăsă să se alarmeze prin su-
netele gongului întreg aparatul polițial.

— Adunătură miserabilă! Jumătate din vo-
las' să fie spânzurați, ear ceialaltă jumătate
să fie pusă pe jăratie de cărbuni! — se răsti Chou-
uar-dsung. — Nu știți voi datorința voastră?
Cum ați putut suferi, ca aici pe străzile ora-
șului să umble oamenii, cari n'au barem nici
ruptură de pālărie de paie pe cap în timpul
ploaie. În decurs de o oră aveți să arestați
toți câți se află cu capul descoperit pe străzi.

Pentru a executa ordinul primit, polițistii
au năpădit numai decât toate străzile și căi
orașului. În oara următoare întreg orașul era
scena unei vânători extra-ordinar de particu-
lare și interesante.

— Stai, prindeți-l! strigau haimanalele
apucând fără milă pe toți cei-ce n'aveau pālării
pe cap și nu se puteau refugia dinaintea per-
secutorilor lor. Chiar și de după garduri și
ziduri din case, unde își dădeau aceste neferi-
cite ființe ca să poată scăpa, erau scoși cu
forța și deținuți. Nu a trecut bine o oară, când
toți, câți n'aveau pālării în Peking, se aflau
în curtea temniței.

— Câți sunt? — întreba acum Chouar-
dsung.

— 20.871! — răspuse oficerul poli-
țial plecându-se până la pământ.

— Chemați îndată călăul! — porunci Chou-
uar-dsung.

După un scurt interval 20.871 de cadavre
zăceau decapitate în curtea temniței; 20.871
capete înfipte în sulți au fost purtate pe stră-
zile capitalei în semn de admoniere a populației
din Peking. În urma asta Chouar-dsung rapo-
rtă despre executarea ordinului lui Pai-hi-vo, ac-
sta a dus vestea lui San-tși-san, ear acesta
comunicat lui Tșung-hi-tșang, că ordinul su-
limului stăpân este împlinit.

A înserat. Ploaia a încetat și un aer su-
incunjura arborii și copacii recreați, cari picu-
rau stropi strălucitori în razele soarelui mur-
bund pe florile odorifere. Grădina palatului
era plină de miroasuri aromatice și întrecaga
tură regenerată strălucia în podoabă argintie.
Fiul cerului, împăratul Li-o-a pătruns de
imensă bucurie, sta la fereastră palatului să
de porțelan delectându-se în priveliștea, ce
îmbia ochilor săi blânzii. Și fiind-că era tiner
nobil și bun, n'a uitat nici în aceste momente
de voluptate sufletească de săraci, miseri
lipsiți.

— Chiar îmi vine în minte, — zise
impăratul, întorcându-se către camerierul său,
că voia să-mi comunică câți oameni sără-
căresc în Peking, cari în timp ploios sunt
siliți să umble fără pālării pe cap.

— Stăpân al universului, sublime
impărat, supușii tîi servii s'au simțit atât de
citi să poată împlini dorința ta, — răspuse
Tșung-hi-tșang cu adânc respect.

— Spune-mi deci adevărul; numai pu-
te adevăr doresc să știu.

— În întreg Pekingul nu este un
gur om, care să fie atât de sărac, încât să
aibă pālărie. Vorbesc purul adevăr și pe
pot pune jurământ.

Tșung-hi-tșang ridică la aceste cuvinte
ambele mâni în sus, plecându-și capul în semn
de sacru jurământ.

Fața împăratului strălucia, de bucurie
îndestulire.

— O, ce fericită țară! exclamă el
tislăcut, — cât de fericit este stăpânul unuia
por atât de fericit.

De această manifestare a îndestulirei
blimului domnitor s'au bucurat toți, câți
la palat.

San-tși-san, Pai-hi-vo și Chouar-dsung
pentru serviciile lor în giurul saluții poporului
chinez distinși cu ordinul bălaurului de aur.

Trad. din franțuzește de: Gr.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 28 Maiu 1904.

LA ROSALII.

După-ce divinul Invățător rupând cu orul Dumnezeului Părinte lanțurile morcare îl ținușe trei zile legat de mormânt, viaț cu glorie din morți, patru-zece de a petrecut pe pământ împreună cu incelel sēt, cărora li-s'a arătat de multe ori i patima sa luminându-le mințile, învădu-l și întărindu-l în credință și explidule mai departe scripturile, de ce a tresă pătinească, să fie răstignit și să îna treia zi Christos. Ear' apropiindu-se ul, când cel-ce-a fost trimis de Tatăl ru a descoperi oamenilor mântuirea sului, avea să se reîntoarcă de unde a veîn eternitate, i-a adunat pe toți împreul sēu, incredințându-le lor mai departe scutul s-tei Treimi opera mareața a mânti, și dându-le ordin să meargă în toată ca vestind și predicând pocăința și erta-pecatelor tuturor, celor-ce voesc să fie ași ai împărăției lui D-zeu, în numele ului, al Fiului și al Sfântului Duh, și ncinându-le lor, ca de Ierusalim să nu să rti, ci să aștepte acolo făgăduința Tata-care va trimite pe Duhul sfânt peste ei, ru a-i întări, căci Ioan a botezat cu ear' ei se vor boteza și vor boteza cu ul Sfânt.

Și sosind ziua, când toți se aflau la un adunaș cu un cuget cu o simțire, de i fără de știre s'a făcut sunet din cer e un vânt ce vine cu visor și a umtoată casa unde ședeau. Și li-s'au arēmbi-impărțite ca de joc, și a șezut pe re dintre ei, umplându-se toți de spirit căci spiritul sfânt era, care se pogo-peste dînșii.

Ziua cinci-zeceime este ultima sərbătoare nei creștine, cu care se încheie șirul sərbăor despre nașterea, botezul, patimile, restig-ia, învierea, înălțarea Mântuitorului no-lisus Christos și despre reversarea Duhu-ânt peste apostoli.

O! Acest Duh Sânt, ce tume minunată eat, prin regenerarea sufletului și min-menimet degenerate! Ce bărbat minu-i aderent neînfricat a făcut din perse-ul și blesfemătorul de D-zeu, Saul, care convertirea sa scrie cătră Filipeni: că ași fi deja ajuns sau ași fi deja irșit, ci urmăresc, ca doară ași ajunge pentru care sunt și cuprins de Christos Fraților, eu încă nu mă socotesc să fi, dară aceasta una fac, uitând cele din i, și întinzându-mă la cele dinainte. Alerg tă cătră răsplătirea chemării celei ce-ului Dumnezeu și Christos Iisus.

O, ce operă minunată a sēvîrșit put-Duhului Sfânt, când cu oastea sfântă ltor miș de martiri a asediat lumea cea de păcate și fără-de-legi, pentru a reul și a face loc splendidelor virtuți! Vino spirite sfinte și te sălășluște întru ne curățește și ne mântuește de toată aciunea, sēvârșind în noi opera prin să ni-se pregătească sufletele și inimile pentru primirea, ascultarea și înțea Evangeliet, fără care am orbeca și în ceața veacurilor de mai nainte. Vino luminează sufletele noastre ca să în-ă lucrurile ascunse pe cari ochii nu le urechile nu le aud; ca să putem do-drepturile civile în împărăția, care nu n lumea asta, pentru-că este împărăția

lui D-zeu, care nu este nici din sânge nici din carne, ci este suflet și adevăr.

Vino Spirite sante și îndeamnă omeni-mea să asculte și să primească învățăturile Evangeliet, și o convinge că fără pocăință și vērșare de lacrimi nu este grație nici mântuire, nu este intrare în împărăția unde locuește Domnul și împarte binecuvēntare și mulă celor buni și smeriți. Sădește o Spirite sante în noi toți Duhul păcii și al înțelegeret frățești, al concordiet și iubirei reciproce ca să vieșuim mai mult nu noi, ci să vieze în noi Christos Iisus!

Vino Spirite sante să nu mai fim străini și nemernici, ci concetățent ai sâșilor, și casnici ai lui Dumnezeu, zidiți fiind pe temelia apostolilor și a profeșilor, singur Iisus Christos fiind piatra unghiulară, în care tot edificiul alcătuindu-se, crește spre templul sânt în Domnul...

O, vino Spirite sante și crează o nouă lume pe ruinele celei vechi și fă să strălu-cească în această nouă lume vecinic sufletul și soarele dreptății celui țără de apus cu splendoare orbitoare și căldura iubirei din-tre oameni.

Numărul nostru de azi este de 28 pagini avēnd următorul continut:

Reforma învățământului popular.
Sērbara dela Putna și rectorul univērsității din Budapesta.
Din România, 10 Maiu Pelerinajul dela Florica. Note politice.
Despre introducerea limbii române în biserica Românilor. Discurs roștit în ședința solemnă a Acad. Rom. de I. Biau.
Prognosticon.
Procesul din Timișoara.
Terorismul din Săn-Miclăușul-Mare.
Din Nădlac.
Partea literară.
Nouțăți.
Dela Nădlac.
Economie.
Bibliografii.
Variatăți.
Folșă: Poesii. — Schiță de călătorie dela ștrșitul veacului XX. — Bunul și nobilul împērat.
Reclame, inserții și inserate.

— **Majestatea Sa Monarchul** a plecat Jo d. a. la 3 ore cu trenul de curte din gara de ost din Budapesta la Bruck lângă Laita, unde va sosi seara la 7 ore 15 m. Din suita M. Sale au făcut parte adlații contele Paar și Bolfras, adjutanții cr. Apor, marchisul Gozani, și Driancourt, maiorul Podhorānszky, medicul Dr. Kerzl, secretarii de curte hr. Nagh și Samirsits, casierul de curte Gebhardt. În Brock se va alătura Regelui archiducele Francisc Salvator, și atașatii militari. Trenul separat a fost mânt de directorul trenurilor și membru în casa magnaților Ludvigh Gyula, director suplent Kotányi și inginerul Winkler József. Regele va pleca la 3 Iunie d. a. la 3 ore din Viena și va sosi din nou la Budapesta, seara la 7 ore 30 m. unde va rămānea până la 15 Iunie. Sub durata petrecerei acesteia va merge mai de multe ori la Gödöllő.

— **In audiență la Majestatea Sa. P. S. Sa Ioan I. Papp episcopul Aradului** a fost primit Mercuri în audiență la Majestatea Sa, în palatul Sēu din Buda.

— **Iubilenul protopopului Mihail Popovici.** La 23 Maiu n. s'a ținut în Orșova jubileul vrednicului protopop și luptător național Mihail Popovici. Incă în preșeară sosiră, pentru a participa la serbare archimandritul vicar Filaret Musta, ca reprezentant al Consistorului din Caransebeș. șt corul dela Bozovici.

La orele 9 seara (22 Maiu) s'a făcut o re-tragere cu torte și o serenadă în onoarea iubilantului. Dl Dr. Ioan Sērbu a ținut un discurs în care a relevat meritele protopopului sərbătorit, care nici odată nu s'a dt îndērāt din lupta națională. Jubilantul mulțumește în cuvinte avēntate, accentuând, că în toată viața sa a căutat să-și facă datoria față de neam și biserică, în momente grave nu s'a dat îndērēt din luptă, pētruns fiind de convingerea, că locul dînșului a fost și este în șirele prime ale luptătorilor pentru drepturile naționale și ale bisericeii.

A doua zi (23 Maiu) s'a ținut serviciu di vin, la care a cāntat corul de plugari din Bozovici. După serviciul divin a urmat primirea deputașionilor din partea jubilantului: Archimandritul Filaret Musta; deputașionea clerului și poporului, care a oferit d-lui M. Popovici o fundașione de 1000 cor. și o masă de argint cu serviș; comunitatea israelită; comunitatea bisericăescă romano catolică; comuna politică; comunitatea de avere a fostului regim. rom. ban. nr. 13; d-niș Dr. V. Braniște și Dr. P. Barbu, ca reprezentanți ai presei; comuna bis gr. or. rom. și alte deputașioni.

La 2 ore după amiază s'a dat un banchet, la care jubilantul s'a prezentat condus de întreaga preoșime din tract.

Seria toastelor a deschis-o iubilantul M. Popovici pentru Maj. Sa monarcul, după care au urmat numēroase toaste. S'au cetit numēroase depeși de felicitare.

Seara a fost concert, la care a participat numai public românesc. A cāntat frumos și bine corul de plugari din Bozovici. Concertul fu urmat de o animată petrecere cu dans, care a durat până în zorii zilei.

— **Ancheta în afacerea reformei învățământului.** Eată lista celor convocași de ministrul Berzevicy la ancheta de azi în ministerul de culte:

Metropolitul gr. or. Ioan Meșianu, Metropolitul gr. cat. Victor Mihályi, contele Apponyi Albert, baronul Bánffy Dezső, Firczák Gyula, Láng Lajos, președintele comisiunii cultelor, Pap Elek reprezentantul ministerului de finanțe, Lányi Bertalan, reprezentantul ministerului de justiție. Antal Gábor, episcop, Akszáméthy Lajos consilier ministerial, Bartók György episcop, Bārczy István consilier, Beóthy Zolt, Beksics Gustvav, Lucian Bogdanovici, episcop sērb, Daniel Gábor, Fehér Viktor consilier ministerial, Vārossy Gyula episcop, Zelenka Pál episcop, conte Zichy János, Barta Ódön, Blaskovich Ferencz, Barca Miklos, Csernoch János, dr. Csernátöny Lajos dr. Fináczy Ernő, Halász Ferencz referent, Jusztó Gyula Komjathy Béla, Komlóssy Ferencz, Kozma Ferencz, Libertiny Gusztáv, Mełczer Vilmos, Nedeczky János, Nemény Ambrus, Nyegre László, Okolicsányi László, Rátkay Pál, Sándor József, Szentiványi Árpád, Szóts Pál, Tuba. János, Veszi József, Verner Gyula, Rákosi Jenő, Sebestyén Gyula, Steinberger Ferencz, Tóth József, Varjassy Árpád, Veredy Károly, dr. Hajnóczy József, Dr. Kovács János és Somlyai József.

— **Archiducele Francisc Ferdinand în Anglia.** „Standard“, cum se scrie din Londra, aduce știrea, că la manevrele ce se vor ținea la lunie la Aldershot, va lua parte și archiducele Francisc Ferdinand, în urma invitării regelui Eduard.

— **Asentare.** Asentarea pe 1904 în Timișoara va începe în 15 Iunie nou.

— **Scrisoarea M. Sale cătră generalul Kolosváry.** M. Sa a trimis o scrisoare autografa fostului ministru de honvezli Kolosváry Dezső, din incidentul logodnei acestuia. În scrisoarea M. Sa îi urează, să-i fie atât de strălucită viața familiară ca și cum e cariera sa de militar.

— **Logodnă.** Anunțăm cu plăcere logodna d-șoarei Szentkirályi Márta distinsa artistă cunoscută publicului sub numele Róza Lili, cu dl Losonczy Zoltán colaborator intern dela „Arad és Vidéke“ din loc.

Felicitările noastre!

— **Notar amovat.** Ministerul de interne a aprobat verdictul comisiunii disciplinare a comitatului Timișoril prin care George Mișcovici notar în Bavanăște a fost suspendat din oficiu, pentru mai multe abuzuri.

— **Apărarea unui ministru italian fugit.** Nasi, fostul ministru de culte italian și acuzat de defraudare, cum știm a fugit în Elveția. Un ziarist parisian a reușit să afle locul unde petrece ministrul, cu care a vorbit despre afacerea penibilă, ce ține în agitașione guvernul și opinia publică a Italiei. Orașul și otelul a refusat ziaristul să-l tradeze din cause bine înțelese. Nasi a spus ziaristului următoarele:

— **Doar n'am făcut bine că am plecat** subit din Italia? A fost timpul suprem, deoarece-ce în măsura cea mai mare au început să mă persecute adversarii. Invinuirea ce mi-se face, este fără fond. Ea este opera partidului, care m'ă este dușman de moarte. Eu am conștiința curată.

— Atunci de ce-ai fugit? — întrebă ziaristul.

— De mânia oamenilor este vorbă, carii și dacă ași dovedi nevinovăția mea, m'ar fi condamnat.

— Stai încă mult timp în Elveția?

— Numai câte-va luni, — a răspuns Nasi — aștept până se va calma ura dușmanilor mei și până îmi pregătesc răspunsurile, cu cari să pot nimici calumniile. Voi dovedi nevinovăția mea, și acum chiar la asta lucrez. Dacă voi fi gata, voi da pept cu acuzătorii mei.

— **Sfântul Ioan tăietorul de porci.** Duminică seara, după vorbirea de program a baronului Bánffy, „civișii“ din Seghedin, au arangiat un banchet în onoarea lui. La banchet a participat și Hock János, care firește a fost asemenea sărbătorit. Toastanții îl gratificau cu mulțime de epitețe ornate. Ceii mulți însă îi ziceau Ioan gură de aur. Hoc declina cu modestie asemănarea cu sfântul Ioan gură de aur, dar înzădar, ea s'accentua mereu.

Aplausele nesfârșite l-au hotărât în fine să ia cuvântul și densul chipul acesta s'a răfuit însuș cu sfântul său :

— Seara întregă am fost onorat cu epitetul Ioan gură de aur. Mulțumesc. Biserica însă serbează și alți sfinți, și încă în număr destul mare. Colo e sfântul Ioan Nepomuk împrumutat dela Cehi, apoi sfântul Ioan Botezătorul și mai este unul, așa numitul sfântul Ioan tăietorul de porci... Ei bine, patronul meu este sfântul Ioan tăietorul de porci. Nu pentru-că, locuiesc în Kőbánya, ci pentru-că după Crăciun am văzut lumina zilei. Și dacă nici odată n'am cerut ajutorul patronului meu, acum odată mă întorc către tine sf. Ioan tăietorul de porci, să-mi ajuți când trebuie să lupt cu adversarii din Seghedin a-î șefului meu...

— **Omor.** In comuna Groș com. Arad în 18 Maiu a. c. George, Serafim Stanilă frați, având cu unchiul lor Iosif Crișan ceartă pentru împărțirea pământului, fiind în țarină toți la lucru, au sărit George și Serafim asupra lui Iosif Crișan și l-au bătut de moarte, l-au aruncat peste un pod lăsându-l scaldat în sânge, unde aflându-l alți oameni, l-au dus acasă unde a mai trăit 24 ore și a încetat din viață. Comisia cercuală a și cercetat cazul la fața locului, făptuitorii însă sunt liberi până ce li se va aduce sentința.

— **Urmările grevei dela căile ferate.** Tot mai evident ies la iveală daunele pricinuite erarului de greva funcționarilor dela căile ferate ungare. Circulația mărfurilor pe liniile ungare pe April față de anul trecut arată o scădere de 24%. Ear desdaunări pentru mărfurile stricate ori perdue prin gări, erarul a fost silit să plătească până acum la 570.000 cor., și suma reclamațiilor este totuși și acum așa de mare, în cât abea într-o lună și jumătate pot fi rezolvate.

— **Sporirea Reuniunilor de lăptării.** Ministrul de agricultură a publicat zilele acestea statistica reuniunilor de lăptării, din care se învederează că numărul acestora în 7 ani de zile, s'a urcat la 517. Cu înmulțirea reuniunilor de lăptării s'a urcat în mod considerabil și exportul untului. Valoarea untului exportat, cu toate că consumațiunea internă se mărește din an în an a trecut până acum peste 10 milioane cor.

— **In contra unsoarii artificiale.** Măcelarii din Timișoara au cerut prin intervenția Camerei de comerț de acolo pe ministrul de comerț să ridice taxa vamală pe unsoarea artificială în așa măsură ca să nu poată concura cu unsoarea naturală. Ministrul a respins cererea, pentru-că unsoarea artificială se produce pe seama claselor mai sărace și din punctul acesta de vedere, n'ar fi corect a o scumpi prin taxe vamale ridicate.

— **Contesă în claustru.** Se anunță din Praga : Eri a fost adoptată în claustrul benedictin de călugăriță, tinera contesă de 25 ani Helen *Eszterházy* fiica contelui *Eszterházy* Kázmér Péter.

— **Măcelul din Aleșd.** Se anunță din Oradea-mare că în afacerea măcelului din Aleșd pertractarea se va ținea deja în Iulie. Apărarea erorva dintre acuzatii a primit-o dl Dr. Aurel *Vlad*, deputat dietal.

— **Kecs-keméthy în — Fiume.** Senzație mare avut eri orașul Fiume. Ca fulgerul s'a răspândit în oraș vestea, că poliția a prins pe Kecs-keméthy. Incurând însă marea senzație s'a redus la un mic incident. Nu s'a întâmplat numai atâta, că dintre pasagerii cari veneau cu vaporul din Abbazia, a debarcat un domn care semăna foarte mult cu Kecs-keméthy, și părându-i poliției purtarea sa suspectă, l-au deținut. Scena firește a avut mulți privitori, pentru-că se credea că deținutul este însuș hoțul Maria Sa. Tinerul a fost dus împreună cu dama ce-l însoțea la poliție unde s'a constatat că sunt niște tineri însurați și au fost în voiagiu de nuntă. Bucuria poliției s'a schimbat într-o păcăleală neplăcută.

— **Soția judeului de instrucție din Ciaba — pusă sub acuză.** Senatul de acuză a tribunalului din Bichiș Ciaba eri a pertractat afacerea criminală a doamnei *Nyistor* Adorján, despre care se știe, că a voit să să-și omoare bărbatul. S'a aflat verosimilă hănuiala că dinsa a dat bani oamenilor să cumpere revolver. Prin urmare a fost pusă sub acuză pentru crima de complicitate pentru omor. Actele au fost transpuse procuraturii.

— **Roma port de mare.** Planul, despre care s'a făcut atâta vorbă în cercuri de ingineri pentru a face Roma port de mare, pare a fi pe calea realizării. Inginerul Paolo Orlando a construit un nou plan, de care se interesează viu și regele Victor Emanuel. Conform acestui plan Roma ar fi să vină în legătură nu cu marea prin râul Tibru, ci prin un nou canal ce ar avea să traverseze planul Fusano. După socoteala făcută de inginerul Orlando cheltuielile construirii acestui canal s'ar urca la 59 milioane lire, ear lucrările ar dura 5 ani.

— **Oraș de femei.** In America este un oraș de 1.500 locuitori, în care femeea este totul și bărbatul nimic. Orașul acela fericit se chiamă *De-catur* și este situat în Michigan. Primarul e femeie. Tot o femeie are și direcția poștelor. Același fenomen în viața privată: Preotul este o femeie, birtași, cărcimari, cismari, timplari, șelari, curuțași, toți sunt femei; iar bărbații cresc copii și îngrijesc de ale casei! Bietii bărbații!!

— **Vapor scufundat.** Vasul danez „*Napoli*“ pe drumul din Finlanda spre Dover Marți noaptea s'a isbit în Qeresund în apropierea Helsingör de vaporul german „*Emil Retzlaff*“, care plutea spre Stetin. Vasul german în urma unei leziuni considerabile s'a scufundat momentan. Echipamentul a fost mântuit și transportat la Helsingör. Până-acum nu se știe din a cul vină s'a întâmplat accidentul.

— **O nouă mină de diamant.** Din Capland se telegrafează, că ministrul de finanțe *Walton* vestește că între Griquatown și Postnasburg a fost descoperită o nouă mină de diamant.

— **Atentat contra trenului Țarului.** Conform unui raport din Petersburg, împotriva trenului ce ducea pe Țarul, s'a încercat un atentat. Când Țarul Vinerea trecută a cercetat orașul din sudul imperiului Kremencuk, polițiștii au observat, că naintea orașului pe un teritor lung au fost stricate șinele. Nainte de a pleca trenul Țarului către acest oraș, un tren care a pornit din oraș a deraiat.

— **Tragedia unei părechii logodite.** Se depeșează din *Nyiregyháza*: Eri a cauzat aici mare senzație soartea tragică a unei tinere părechii logodite. Un tiner dintr-o familie de frunte, orbit de patima jalușiei, și-a omorât frumoasa-i mireasă și pe urmă și-a întors arma și asupra sa. Eroii nefericitei întâmplări sunt: *Szabó* Lajos funcționar de bancă și tinera fată de o răpitoare frumoasă *Kertész* Janka, care abea număra șepteprezece primăveri. Tinerii se iubeau cu multă patimă. Alaltăeri erau încă în Debretin, unde fata împreună cu mamă-sa și-a cumpărat trusoul. Seara s'au dus la teatru. *Szabó* Lajos eri dimineață a tri-

mis un buchet de flori miresei sale și după pe la ora 9 a cercetat pe viitorul său profesor *Eltsehe*. Acolo a aflat-o și pe mîna. Tinerul a rămas pe câte-va clipe singur cu și în intervalul acesta s'a întâmplat tragedia. Soa- tecedentele nu se cunosc dar se da cu soco- tinea că jalușia i-a dat în mîni armă neferice. Când la detunături ceii a casei au alergat în fața lor aveau priveliștea înfiorătoare a do- ribunzi, scâlțați într'un lac de sânge. Că clipe în urmă amendoi și-au dat sufletul.

— **Mare nenorocire într'o mină.** Din ban York se telegrafează, că conform unei vevec din Harrisburg (Pennsylvania) într'o mină paraso- proprierea Williamstow s'a produs o explo- railă- gaș de mină, în urma căreia au fost distru- schim- lucrători. Până acum au fost aflate cadavre- etta- lor 7 muncitori. kusali-

Necrologe. Dr. Ioan Major fruntaș din Lu- murit Marți seara, în frumoasa vîrstă de 70- loim- Decedatul a fost un bărbat devotat bis- lica f- și neamului său, luând parte aproape până- ghine- din urmă în viața publică. In co-

„Ca teolog la Blaj — scrie Drapelul în tu- anul 1848 a fost martor evenimentelor, ca- D fata- trezit din letargia seculară un popor dorin- alta f- viață și libertate. Dus de curentul însuflețit- trei- părăsit cariera pentru care s'a dedicat și a pa- rolat în armata națională alui lanca, primind- nev- de tribun și luptând pentru steagul sub căru- în co- înrolat, până la finea nenorocitelui războiu- în fe-

Din partea familiei primim următorul- Alt fic- funebral : In on-

Subscrișii cu inimă frântă de durere, Alt on- mele lor și a număröaselor rudenii aduc sufer- noștință, că preaiubitul lor soț, tată, frate- socher și unchiu dl Dr. Ioan Major, advocat- S- silier de școale în pensiuue etc. la 24 Maiu- st, n. 10 ore seara în 77-lea an al etății și- lita c- nobilul său suflet în mînilor Creatorului.

Rămășițele pămîntești ale iubitului- repausat se vor așeza după ritul bisericel- spre odihnă, întru sperarea învierii, în zia- 26 Maiu 1904 st. n. la orele 4 după amear- casa sa în cimiterul românesc din Lugoj.

Lugoj, 25 Maiu 1904 st. n.

In vezi amintirea lui! Véd. Sidonia- sedie- născ. Panajoth soție, véd. Catarina Stojan- ele j- Panajoth, cumnată; Romulus, Sidonia, Alma- enins- Pop, copii; Alma Pop nepoată, Dr. Isidor- rupe- ginere, Teodor Major, Vasilie Major, Ana- inai- Paraschiva măr. Radu. Maria măr. Muntear- mai n- Iacob Major, frați și surori.

— **Iacob Borlea,** teolog de cursul- liliți s- la seminarul nostru din Arad, fiul pre- ponez- Pentru Borlea din Măderat, după grele- sigur- delungate suferințe, în anul 21 al fragede- Acum- vieți, Duminică la 9/22 Maiu n. a. c. a ad- mai a- în Domnul, la casa părintească. Inmorm- rupele- s'a făcut Marți, 23 l. c. după amear- linspr-

La ceremonia jalnică au slujit pre- ului I- Traian *Terebenț*, preot în Galsă, ca subst- parăse- protopopolul din Siria. G. Popescu (M- prejuri- P. Zaslo (Seleuș), N. Drăganca (Galsă- tari în- Jercosan (Păncota). Au mai participat pre- pre M- I. Morar (Măderat), F. Leuca (Păncota), G- D- (Agris), R. Maeruşan și V. Popoviciu (Siria). Răspunsurile funebrele le-au cântat în c- vătători: N. Ștefu (Arad), A. Dobos și I- L- (Siria), P. Vancu și P. Sigártău (Măderat- din To- Muntean (Măasca), T. Cherechian (Galsă- au g- Crețu (Agris) și I. Halmăgian (Păncota). ear 8- nat c-

In Sta biserică, la finea prohodului- e anu- dicat dl Tr. *Terebenț* actualul substitut- pantez- popesc.

Institutul teologic a fost representa- o frumoașă cunună pe coșciug, iar la ma- pregăte- 4 elevi, colegi al defunctului, cari au de- ancian- și-au luat dela reposatul coleg un ultim- lui Da-

— **Atragem intențiunea cetitorilor** asupra inseratului de pe pagina 18 a- dată es- *Zimmermann* și *Eizele*, una dintre cele m- ear ata-

lante firme din Arad. U- fost- a pre- doue z- telegra-

Dela Nădlac.

Primum și grăbim să publicăm lista joanelor și d-lor diletanți, cari vor juca Dunească la Nădlac

»Ruga dela Chisetău«

Medie populară într'un act. Cu cântece și joc.

De Iosif Vulcan.

PERSOANELE:

Un Ursuț plugariu. . .	Di Corneliu Brindea
Vece soția lui a II-a . .	D-șoara Ema Faur
Traschiva fiica lui . . .	„ V. Herțeg
„ Măia Costean f. holtei	Di Ioan Iloviciu
„ Ghiju prietenul lui	Di Petru Negreu
„ Marcu plugar.	Di Nicolau Brindea
„ Salina nevasta lui . . .	Dșoara Măr. Petroiu
„ Sta Hirșu, insurățel . .	Di Teodor Ardelean
„ Măia Gruian cismar . .	Di Ștefan Mânzat
„ Măim, precupeț de tîrg	Di George Ardelean
„ Măia Șicu, plăeș	Di Nicolau Iloviciu
„ Măia Crăciun cond. cor.	Di Traian Hornoiu
„ Măiesul	Di Iulian Mărginean
„ Măicovrigar	Di Petru Pătroi
„ Măiturtar	Di Teodor Suci
„ Măiafată	Dșoara Elica Onea
„ Măiafată	„ Anca Totorean
„ Măiafată	„ A. Luchiciu
„ Măiafată	„ Sofia Pleș
„ Măiafată	„ Mărioara Faur
„ Măiafată	Di Caritan Marianov
„ Măiafată	Di Dimitriu Suci
„ Măiafată	Di Ilie Irean
„ Măiafată	Di Traian Ineuan
„ Măiafată	Di Ilie Drêglea
„ Măiafată	Di Traian Drăgan.

Coriști, coriste. popor.

Scena se petrece în satul Chisetău, pe malul mării, la rugă.

Războiul ruso-japonez.

Japonezii se pregătesc cu mare zor să asedieze Port-Arthurul. În acest scop trupele japoneze grăbesc pe ambele laturi ale insulei Liao-Tong spre porturile rusești. Trupele cari de prezent se află la vest înaintază în direcția liniei ferate au avut multe ciocniri cu Rușii, cari au fost obligați să se retragă. Astfel au ajuns Japonezii până la *Kintșu care, cum se știe, a fost luat de Japonezi cu asalt.* Trupele Japonezii ridică aici întărituri și nu numai atunci vor înainta, dacă le vor sosi trupe auxiliare. Trupele, cari grăbesc spre mare sunt acum în apropierea orașului Dalny, pe cari Rușii au de gând să-l asedieze. Într'aceia la Pitsevo și împrejurime mereu debarcă trupele japoneze înaintază parte spre Port-Arthur, parte spre Nord în contra lui Kuropatkin.

Dăm aci următoarele telegrame:

Londra 28 Mai Cum anunță ziarul Tokio, cu datul de azi, erii japonezii gonit pe Ruși din Nae unugulin azi după un asediu strășnic au fost luate cu asalt Kintșu.

Londra, 26 Maiu. Din cartierul general rus s-a anunțat, că Japonezii de nou au început să asedieze în Manciuuria. Intre Fengvangcieng și Liao-yang sunt concentrați 20 000 Ruși cari se pregătesc pentru rezistență desperată. În An-shan, Liao-yang și Haicieng sunt 10.000 Ruși. *Daily Mail* îi se raportează, că deocamdată este vorba numai de operațiuni mai mici, atacul general se așteaptă pe mai târziu.

Ulterior se confirmă, că Orașul Kintșu a fost luat de Japonezi. Căderea orașului a început o luptă crâncenă de două zile, în care Rușii cum vestește o telegramă din Londra, au pierdut 4000

morți, iar o 1000 au fost vulnerați. *Situația în Port-Arthur este desperată. Toți bărbații și feciorii sunt înrolați. Provișunea este pe sfârșite. Femeile și copiii sunt adăpostiți în spelunci suterane.*

Telegrame.

Metropolitul Mețianu în apărarea bisericii și limbii naționale.

În ancheta de ieri, convocată de ministrul Berzeviczy în afacerea proiectului de reformă a învățământului a luat cuvântul Metropolitul Mețianu apărând cu multă demnitate drepturile limbii noastre naționale pe calea a se călea în picioare de legea proiectată. Vorbirea energică a produs mare senzație în sînul anchetei scotînd din sărute pe șovinisti, cari l'au întrerupt mai de multe ori pe înaltul prelat.

Metropolitul și-a continuat însă vorbirea tot cu mai multă demnitate neținînd seama de întreruperile șovinistilor.

Terminînd a zis:

«Puterea, care constrînge biserica la părăsirea limbii sale, ar atrage asupra sa osînda bisericii».

Economie.

Arad, 28 Maiu.

La chestia institutului de credit înființînd în Vascoiu. Ne-am deprins deja a auzi despre unele din ținuturile românești ori numai de rău, ori — nimic. Și țî-s'ar umplea de jale sufletul, dacă ar trebui ori ar fi posibil să încreștezi la răvaș toate păsurile Romînilor, rezultate din intrigele străinilor, din neiscușința conducătorilor lui și din propria-i neștiință.

Cu atît mai justificată e bucuria cînd din asemenea părți, și mai ales între grelele împrejurări de azi, țî-se dă să legi nădejdea, că a sunat ceasul redeșteptării și reculegerii celor dintru întunec și din umbră. . .

Și ținutul Vascoiului ni-a făcut până nu de mult impresia unui organism copleșit de multe rele, în ale cărui vine a înghețat sângele — elementul vieții și avîntul către un scop mai înalt decît nimicurile vieții de toate zilele. Cu atît însă mai plăcut ne-a surprins cînd — la vremea sa, nu chiar de mult — am înregistrat vestea, că în deosebi preoțimea, ajutată de alți fruntași din acelea părți, se ocupă serios de a întrupa ideia înființării unui institut de credit și economii în centrul ținutului, Vascoiu.

De o sută de ori să fii măestru în manuirea condeiului, și tot n'ai putea din d'ajuns saluta aceasta idee, aceasta nobilă preocupare a fruntașilor din părțile Vascoiului, cari — între deosebitele împrejurări — au înțeles că aceasta e singura cale, ori mai bine zis *primul pas*, cu care trebuie a începe luptă pentru apărarea intereselor poporului, în deosebi economice, și care să ducă la o apropiere din ce în ce a poporului către fruntașii săi, conducătorii firești și din poruncă.

Și tocmai pentru-că ideia aceasta adusă deja în circulație, e atît de salutară încît numai cel mai îngust cap nu o poate în-

țelegi, eram într'o nădejde mîngăitoare noi cei-ce suntem convinși, că ajungerea țintelor ideale ale unui popor e posibilă numai prin asigurarea intereselor de viață reală, a vieții și a bunei stări materiale economice.

Numai astfel au putut să rezoneze și acei fruntași, în deosebi din preoțime, cînd au ajuns la ideia înființării unui institut de credit și economii; și numai astfel. Pentru că, zădarnic vei propovădui cele mai sublime principii și învățături de credință și morală de pe amvon ori în contactul privat, cînd ai să te adresezi celui ce geme sub sarcina grelelor dări și n'are nu odată nici măcar bucătură de mîlai pentru vatra de copii.

Da, pentru-că s'au schimbat vremurile. Nu mai e ca și în sute de ani mai înainte, cînd preocuparea de căpetenie era pentru celea ale *vieții de veci*. Azi nu e de ajuns — să nu zicem tocmai pînea, ci nici *mîlaiul* de pe o zi pe alta.

Azi, ca și cînd s'ar fi îngustat hotarele pămîntului: toată palma de pămînt cere să fie exploatată din interesul existenței zilnice.

»Noi vrem pămînt« — pămîntul e ceea ce și cere țeranul azi mai insistent, pămînt unde să-și valorizeze brațele muncitoare. În munca pentru existență fizică își află el azi misiunea vieții. Și e unilateral acest fel de a înțelege rostul vieții, ce s'a pus nu odată și la inima țeranului român, eminentamente religios de altfel. Pentru că »nu vremile-s sub om, ci bietul om sub vremi« . . .

S'au schimbat vremurile.

În sus s'au rafinat pretențiile și gustul de viață, iar în jos, poporul — căruia tot i-au cerut și pururea și nimeni nu i-a dat ceva vr'odată în măsura sarcinilor ce i-s'au impus — a rămas un teren întelenit în preocupății și neglijat: nu i-s'a deschis din destul ochii pentru a înțelege, că adevărata fericire e una și constă în progresul intelectual — moral — religios și economic de odată.

Și, ne place să vedem tocmai un semn de bun augur că în ținutul Vascoiului mai ales preoțimea, chemată a apăra interesele religioase morale, a ajuns în părțile acelea la fericita idee de a apăra și interesele economice ale populației române d'acolo prin înființarea unui institut de credit și economii.

Ideia se laudă de sine din d'ajuns precum și pe cei ce au adus-o în circulație; iar cînd aceasta va fi și întrupată, vor bine-merita dela întreg neamul românesc, din al cărui organism și ei fac parte.

Sunt poate, mari greutățile începutului? Dar' să ne întrebăm, care început nu e greu?

Recunoaștem dela capul locului că atari întreprinderi nu sunt tocmai ușoare, — dar' totodată nu putem admite că ele, de grele ce ar fi sunt nerealisabile. Și alte ținuturi românești și încă mai bogate decît părțile Vascoiului, au izbutit cu ajutorul lui Dumnezeu și în urma stăruinței fruntașilor să întemeieze asemenea institute.

Causa: pentru-că au fost pătrunși de interesul sfînt ce-l reprezentau și de dorul de-a se pune în serviciul neamului; pentru că au trecut la ordinea de zi, la muncă, peste sufletele îndoelnice ori aservite celorlora cari ar avea interesul ca poporul român să fie lipsit de instituțiile de întărire economică și religioasă.

Maî pre sus de toate însă, la înființarea unor asemenea institute a biruit *conștiința datoriei de muncă și de cinste națională și convingerea* dictată de situația reală, *că e mai mare aceasta datorie de cât greutatea firești și pedecile artificiale* ce se pun în calea unei asemenea întreprinderi când aceasta e românească.

Greutăți și pedecă n'au să numere în fața trebuințelor reale. Totul trebuie încercat. Și norocul încă stă pe partea celui cu curaj. De altă parte, pe cât e lașitate a se retrage din calea muncii și a luptei, tot așa putem s'o susținem că nu e mai puțin onorific a fi biruit de cât a birui pe terenul de muncă, de luptă...

În Beiuș de pildă, nu tocmai departe de Vașcou, s'a putut înființa un asemenea institut deși înființarea lui o va fi stimulat întâi de toate gândul de a pune banul în circulație pentru a-l fructifica în interesul fondatorilor. Și ierte-ni-se s'o repetăm, că altcum nici nu putea fi, când administrația aceluși institut nu e românească ce nici nu poate fi altfel când acționarii, pe lângă unii români, sunt unguri și jidani în preprodeuranță.

Ori, alt exemplu, „piczulásbank“-ul din Băița, la poala bătrânului Bihor, e susținut oare fără sucursul material al Românilor?

De ce n'ar fi posibilă crearea unui institut românesc, călăuzit nu de dorul sporirii argintului și de pofta ambiției, ci de dorul și ambiția națională de a-ți fortifica neamul, de a-ți ajuta pe fratele ajuns în nevoi?

Concentrarea forțelor morale și a capitalului spre un asemenea scop ar fi cu atât mai mult sigură de izbândă, cu cât e mai înălțător scopul.

Iar în situația de azi cea atât de precară a poporului nostru în respectul economic, ce ar fi mai înălțător de cât întâi de toate a-l scoate din ghiarele cămătarilor și a jidovilor?

Numai asigurata existența economică a poporului, ne va întoarce iarăși la ogașul vieții din zilele vechi: când va avea malaiul „de toate zilele“, va avea timp a-și aduce aminte și de hrana vieții de veci și de instituțiile religioase — morale cari așa cum au fost, dar ni-au servit drept singurul razim al existenței ca popor peste atâtea veacuri furtunoase...

De bun augur — repet — e deci pașul ce — mai ales preoțimea din cercul Vașcoului l'a inițiat în conțelegere cu alți fruntași: primul paș pentru desrobirea economică a țeranului din acelea părți din ghiarele cămătarilor și jidovilor.

Nepăstuirile de acest soi sunt un secret public pentru cei-ce cunosc referințele din ținutul Vașcoului; tot așa sunt binecunoscute și alte primejdii.

De pildă: În centru, Vașcou, s'a putut rădica într'o mică comună cu o mână de locuitori, pe lângă o școală românească încă și una de stat, și mai e pe cale a se ridica și o alta nouă, se înțelege că în contul școlii românești. Tot acolo se poate susține un al doilea „piczulás bank“, cale de o plimbare dela cea din Băița. Iar elementul jidovesc tot d'acolo, mai nainte neconsiderat iar azi bine îngrășat din sudoare românească, se poate gândi serios la rădicarea unui templu ș. a.

Numai suflarea românească care formează majoritatea absolută în acel jur și carea numără la mii de locuitori, să fie

oare lipsită de dorul și puțința de a se fortifica? Răspunsul îl vor da fruntașii cari s'au pus în serviciul realizării nobilei idei de a înființa planuitul institut de credit și economii.

Îi îndemnăm deci cu toată căldura inimii ce o avem pentru ei și pentru cauza la care s'au angajat, și-i îndemnăm să nu întrelase un moment măcar pentru a câștiga pentru cauză încă de pe acum îndeosebi poporul, nu numai pe cei avisați la ajutorarea prin un asemenea institut, cât mai ales și pe țeranii, mai cu stare, cari pot contribui cu avutul lor la înființarea institutului ceea ce, ni-se pare, până aci n'a prea succes ori nu s'a încercat cu toată stăruința vrednică de o asemenea cauză.

Înainte deci, cu Dumnezeu, fruntașii de sub poala Bihorului, și veți duce cauza la izbândă spre cinstea voastră și spre câștigul Neamului românesc!

Apărarea internațională a drepturilor industriale. Marți s'a întrunit în Berlin congresul convocat întru apărarea internațională a drepturilor industriale. Conte *Posadovsky* secretar de stat, președinte de onoare a deschis congresul, la care s'au reprezentat aproape toate guvernele. Ministerul ungar a fost reprezentat prin *Ballai Lajos* secretar ministerial.

În discursul său de deschidere, secretarul de stat *Posadovsky* a făcut amintire că congresul pentru prima-ora să întrunește pe pământ german. *Posadovsky* salută congresul și îndeosebi pe reprezentanții statelor străine având conștiința că adunarea îndeplinește o muncă salutară în interesul siguranței și a egalității dreptului. Concepția juridică a dreptului de proprietate intelectuală, pe terenul științei, artei și industriei cu progresul dezvoltării intelectuale, și cuceririle veacului nou se rafinează și adâncește din ce în ce. În evul vechiu și mediu s'a pomenit nu-i vorba de privilegiul industriale, dar nu există folosirea industrială a apărării legale a dreptului de proprietate intelectuală. Numai la sfârșitul veacului 18 și la începutul celui al 19 s'a ivit de-odată cu imbeșugarea a acestui soi de bunuri, asemenea principii fundamentale, ca și în Anglia unde s'a înființat prima lege de patente. Așa s'a petrecut aceasta și în celelalte state. Acele convenții comerciale cari s'au legat până aci în scopul asigurării dreptului de proprietate industrială, sunt o cheazășie, că pe acest nou teren încetul cu încetul se cristalizează un sentiment general al dreptului, care-și caută întărirea în legislațiile statelor aliate.

După discursul secretarului de stat a vorbit primarul și președintele camerei comerciale. După dinșii au vorbit reprezentanții străini.

Rechemarea unui atașat comercial. Ministerul de comerț a rechemat pe atașatul comercial *Firmilzer Gyula*, înzestrat cu misiunea de a studia referințele comerciale din Africa de sud, după-ce a răspuns pe deplin însărcinării sale.

Ploaia. După ploile locale și parțiale de până aci în sfârșit săptămâna trecută s'a revărsat peste întreaga țară o ploaie lină și abundentă. Ploaia aceasta are anul acesta însemnătate mănuitoare. Grânele și în special nutrețul erau atât de compromise, în cât dacă nu venea ploaia aceasta, recolta din anul acesta era dintre cele mai sperate. Grâului însă puțin i-a putut ajuta pentru-că în cele mai multe părți ale țării l-a năpădit în așa măsură rugina, ca nici odată dela 1873 încoace. Aceia, cari își vor aduce aminte, știu bine ce dezastru a pricinuit în acel an rugina. Ivirea ruginei în grâul din anul acesta nu mai poate fi deci nici vorba de un micșora mult producțiunea față de anii precedenți. Este de importanță atât pentru producători cât și pentru comerșanți a ști aceasta. Dauna aproximativă se poate de pe acum evalua minimum la 30%. Dar se poate să fie și mai mare. După-ce producțiunea anuală normală de grâu a Austro-Ungariei face

circa 54—60 milioane măși metriche, ear mașia cam tot atâta este de regulă, nu e de a profeți, că *teritoriul vamal comun va să zătat la import ceea-ce va pricinui urcarea* Prețurilor locale minimum cu 1 fl. 80. cr.

Bibliografie.

Din literatura pedagogică-didactică bart! Cine să nu fi auzit despre Herbart învățătorii nostri? Și câți sunt oare cei care nesc pe marele pedagog din scrierile lui. manualele pedagogice îl cunosc toți, și totușeria și vorbia pânăcum la noi despre el ducea la cele învățate aici. A vorbi despre Herbart pânăcum la noi era un fel de înfruntare cu pene străine. Dădeam de al nostru, ceau alții și în lipsa cunoștinței din originea lui Herbart s'a născut o sumedenie de explicații interpretări cari de cari mai greșite. Resursele nu puneau în lumină clară pe acest pedagog eminent human. Ideile lui, conceptele despre școală, elevi și învățător, despre natura acestui stat de educație erau mai că de terra incognita învățătorilor. Un serviciu poate spune de mare a făcut causei pedagogice mănăești învățătoarea Ana Florea din Sibiu, cu sprijinul corpului didactic din Blaj începând din „*Biblioteca Clasicilor Pedagogici*“ care prelegerile lui Herbart. Nu facem critică a cărții, dar dăm cuprinsul acestei valoroase lucrări pentruca să vadă învățătorii nostri și din ce ceștiuni preocupă pe un adevărat pedagog care a reformat școala și neamul germăni. **Partea I.** Filosofia practică. Psihologia, a doua Guvernarea copiilor Instrucțiunea plină. Revista pedagogiei generale după **Partea a treia** Observări pedagogice la trăsăturile singuraticelor obiecte de învățământ. Despre șelile elevilor și tractarea lor. Despre întocmirea educațiunii.

Știm cu toții, că ce a lipsit mai mult școlii noastre, a fost creșterea în direcția a nobilita sufletele copiilor — și cu amară să vedem că și în viața noastră publică e amar să răsună acest defect educativ.

Învățătorii și elevii erau — onoare excepțioară! — sau falși umani sau nici că erau mult decât niște mașini, mijloace de a câpâna, fără avent mai nalt nici din punct de vedere național confesional, nici din punct de vedere omenesc în general.

Am nădejdea, că precum Herbart și școlii timpurii lui Napoleon au regenerat și neamul german, acum dat în românește genera și spiritul școlilor noastre; cunoscând cătră cei de sus și jos va pune în lumină ce este învățătorul, mai ales cel român.

Salut pe învățătoarea Ana Florea și pe corpul didactic din Blaj pentru nobila întreprindere și îndemn pe toți învățătorii și pe ceilalți să câștige această carte prețioasă.

Format 16° 298 pag. Prețul 1 coroană.
Cartea este provăzută cu fotografii ale lui Herbart.

A apărut: *Învățământ practic din Istoria* pentru școlile populare, lucrat după un mai nou plan ministerial cu ilustrațiuni roaze de *Iuliu Vuia*. Tip. Librăriei Ciurcușov. 1904. Prețul 60 fil.

A apărut: *Așa a fost să fie*, (din bibliotecă teatrală editura Libr. Ciurcu Brașov) piesă teatrală într'un act de Alex. Țințariu. 1904. 40 filer.

A apărut: *Apa tenețelor și alte povestiri populare de Laureuțiu Ciurbea*. Editura Libr. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 40 fil.

A apărut: *Piperuș Petru*, poveste populară de S. Botezan (Din lit. populară). Editura Libr. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 10 fil.

A apărut: *Cenușoacă*, poveste populară de S. Botezan (Din lit. popor.) Edd. Libr. Ciurcu Brașov 1904. Prețul 16 fil.

A apărut: *Cărțile Săteanului Român*, Schițe din viața de George Stoica. Editura foii populare „Revista” Brașov. Prețul 10 bani.

Cărțile Săteanului Român, Păcatele noastre
de Petru Suciu. Editura foii populare „Răvașul“.
Prețul 15 bani.

A apărut și se află de vânzare în librăria
Petru Simion, Arad. Propise pentru scris la
xamene. Tipar elegant și frumos litografat.
Prețul 100 buc. Cor. 160. Porto — 30 fl.

A apărut:
„Cultura română“, revistă de pedagogie,
științe și literă. Director: I. Găvănescul.
5 Aprilie v. 1904, anul I. Nr. 6 are următorul
cuprins:

I. Găvănescul. Profesorii secundari și opia
publică. — Alex. Valeriu. Rostul liceului
în Pomăria în desvoltarea învățământului la
of. — N. I. Basilescu. Visele și tălmăcirile lor
populare.

Comunicări. Discuții. — I. Găvănescul.
După operație... — N. D. Arbore. Ortografia
școala primară. — Mariu Demetrescu. In
estia materialului didactic. — N. Popescu-
ovileanu. Gimnastica și excursiunile. — M. N.
acu. Aprobarea cărților didactice.

Știri. Ecouri. Diverse. — Regele Caro I
Academia Română. — Ortografia Imbei
mâne. — O conferință asupra Carmen Sylvei.
Al II-lea congres internațional de filosofie.
Presa ieșană despre domnul N. Iorga.

Recensii. Dr. I. Simonescu. Noțiuni de
ologie, Botanică și Geologie. (Paul Bujor).

Redacția și administrația str. Toma Cosma
2 Iași.

POȘTA REDACȚIEI.

☉ ☉ Sărbători vesele și fericele ☉ ☉
☉ ☉ poftim tuturor cetitorilor noștri. ☉ ☉

Numărul proximal „TRIBUNEI“
va apărea Mercuri la amiază.

Ș. în Nădlac. Prim redactorul nostru e absent
Arad.

HAZ.

A. Măi, știi că de ce îți este necaz gene-
ralul rus pe Japonezi pentru înfrângerea dela
1904?

B. Îi este rușine, că s'a spulberat în vânt
pestea, că Rușii au înfrânt legiunile de onoare
ale lui Napoleon.

A. Aș! Pentru-că n'au fost de 10 ori mai
putini ca Japonezii, ca să se poată bate cu
ei.

Petreceri.

— Invitare. Elevii școalelor populare ort.
din Arad sub conducerea învățătorilor și
concursul Secțiunii meseriașilor români dela
„Asociațiunea națională aradană“ arangează Lună
Măi st. v. (a doua zi de Rusali) a. c. în
pădurea mare (csálla) maiial în favorul „Repa-
rării bisericii“ par. catedrală la care vă invită
Comitetul arangiator. Programa:
1. Dimineața la 7 ore eșire festivă la pădure
curtea bisericii. 2. În pădure se vor arangia
gimnastica cu școlarii. 3. Prânz comun
cu școlarii. 4. La 2 ore începerea jocului în
coloane separate pentru inteligență și țe-
care va dura până seara târziu. 5. La 7
seara reîntoarcerea școlarii în oraș. În cas
timp nefavorabil serbarea școlarii se va
face și se va înlocui cu o excursiune didactică
om anunța-o la timpul său, ear maiialul se
face în aceeași zi în „Casa Națională“ pen-

tru țărani după amiază la 2—7 ore, ear pentru
inteligență la 8 ore. Prețul de intrare: pentru
inteligență 1 coroană, pentru țărani 60 fl.

Suprasolviți se primesc cu mulțumită la
adresa episcopiei parohiale și se vor evita pe
cale ziaristică.

— Una la zi. *Budapesta*: Hallo, Haallo,
Hallooo.

Putna: Cine vorbește?
Budapesta: Eu,

Putna: Cine — eu?
Budapesta: Eu — budapesti rector. Csinye
oste la Dta.

Putna: Egumeu Pătrași!
Budapesta: J6 napot!

Putna: Nu știu limba aia,
Budapesta: Pardon — un momento.

(pausă).

Rectorul strimtorat de jidanii din *Budapesta*...
cu ori și ce preț ar voi să știe, că ore-ce poate fi
la *Putna*? Nu știe românește... domn peste telefon
la *Putna* este egumenul... care știe românește...
nici nu-i vine în minte rectorului, că egumenul
român mai poate ști și alte limbi mai europene.
Deci se duce și ea la mână un *converzatiós köny-
vecske*... studiază câte-va frază și iar merge la
telefon.

Budapesta: Hallo!

Putna: Hallo! Mai iute, că mi se răcește,
măncarea și călugărul Hagieloia prea tare cântă
în ghtară... deci avanti.

Budapesta: Nem tudok...

Putna: tud.

Budapesta: Un saluto, — rogo un calugerum
naționalitatis ruteno.

Putna: Nu sunt

Budapesta: Ex statistica *Putnae* tudok un
calugerum ruteno.

Putna: A, — da! Este beat.

Budapesta: Beatus! (Hm, vorbește în sine...
boldog ez a remte)... vorbire.

Putna: Apoi vorbește, — ce vrei.

Budapesta: Scisne latine loqui?

Putna: Scio!

Budapesta: Rogo ad telephonem... hm, *rea
mete-em* rutenum.

Putna: Bene!

(pausă).

Putna: Boga — boga, sta ocsiși?

Budapesta: Dobro Dan, gospodine!

Putna: Sta Rajeși?

Budapesta: Vlaschi sta pravi ando *Putna*...
kralj *Velichi Stefan*...

Putna: Falla, Dobro!

Budapesta: Ne ocsiși mene, brato...

Putna: Iasam democrata *velichi*... ne ocsim
sta pravi politika!

Budapesta: Politikolaka! Hm, (Na várj te sláh
ifjuság... politika. Majd adok én nektek)... Gospo-
dine falla, falla, falla lepolvolte... Zsivio.

Putna: Idi vrage... magarioti.

Budapesta: Falla.

Deschiderea băilor de sare și iod
dela Albele situate lângă stațiunea Szer-
dahely Sos-fürdő 5 klm. dela Mercurea
(Erd. Szerdahely) se va face în mod festiv
Duminecă la 29 Maiu 1904 st. n.

Actele băi se potrivesc mai ales pen-
tru boale cronice. reumatice, scrofuloze, ane-
mice, boale de nervi, indeosebi au aceste
băi eminent efect vindecător la boalele de
femei metrită cronică, endometrită, peri și
parametrită, scurgeri, etc. ca și la resorp-
țiunea exundatelor după pleurită (aprindere
de pelița coastei), pertyphlita (aprindere de
infestinul gros).

Afară de aceea mărește pofta de mân-
care.

Trenul la băi sosește de cătră Sibiu
la orele 6 și 11 a. m. și 7 p. m. ear de
cătră Alvincz la 4 și 9 a. m. și 5 p. m.

Taxa de persoană tour și retour e de
40 bani; pentru copii jumătate.

Odăi mobilate la băi cu următoarele
prețuri:

Din 15/V 15/VI cu 16 24 cor. lunar

• 15/VI—15/VIII cu 24—32 cor. lun.

• 15/VIII—15/IX cu 16—25 cor. lun.

Serviciul și albituri de pat etc. cu 6
Cor. lunar mai mult.

Taxa pentru scaldă

Bae rece în basin 20 bani

• caldă de vară 80

Pentru copii prețul de jumătate.

Restaurant arangiat modern, mâncări
bune băcătarie pentru bolnavi, beuturi alese
serviciu prompt și prețuri moderate.

Analisa despre conținutul escelentelor
substanță ale apei cât și alte informațiuni
se pot cere dela subcrisul.

Ilie Fleașiu

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistoriu
diecesan din Caransebeș de ditto 22 Aprilie
1904 Nr. 1136 B. se escrie licitațiune mi-
nuendă pentru îngrădirea avliet bisericii gr.-
or. rom. din Răcășdia, comitatul Caraș-
Severin, cu zid de piatră cioplită și gard
de fer, pe ditto 2 Iunie (15 Iunie st. n.) 1904
la 10 ore a. m. în școala gr.-or. rom. clasa
II din loc. — Prețul exclamării 9141 cor.
83 fl.

Modelele de piatră cioplită, planul și
specificarea speselor se poate vedea în ori
ce zi la oficiul comitetului parochial. —

Condițiunile licitațiunii se vor face
cunoscute licitațiunilor înainte de începerea
licitațiunii.

La licitațiune vor fi admiși numai
măestri esperți cari pot dovedi desteritatea
prin mai multe întreprinderi de felul acesta
sevârșite bine și fără procese și cari vor
depune vadiul de 10⁰/₀.

Răcășdia, din ședința comit. paroch.
ținută la 17 Aprilie 1904.

Emilian Novacovici Nicolae Mergea
Inv. și preș. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu protopresb. tractual.
224 3—3

— Recomandăm cu căldură cititorilor no-
ștri firma tinicheriei de reliefuri de cinc și
ornamentică Kohn József, anunțată pe pag. 13-a
a ziarului nostru.

— Depositul de ferării și mărfuri de metal,
dulapuri de ghiță etc. Fraților Berta, anunțat
în numărul acesta îl recomandăm cu căldură
cetitorilor noștri.

— Atragem atențiunea binevoitoare a pu-
blicului românesc îndeosebi asupra inseratului
de pe pagini 16 despre pravălia bogată în haine
bărbătești și stofe de dame foarte ieftine a lui
Reiner S. Sándor din Arad (Piața Libertății Nr.
15), unde se pot căpăta haine bărbătești deja
dela 2 fl. 50 cr. în sus, ear stofe pentru dame
120 cm. late, metrul 37 cruceră, metrul de ba-
tist pentru 14 cruceră, metrul de carton de spă-
lat numai 15 cruceră.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Șirlianu.

INSERTIUNI și RECLAME.

— Durere de stomac. *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.*

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept. »**Senega.**» Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »**Maria Fecioară**« a farmacistului **Kossuth Pál**, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.
157

Intreprindere de mare însemnătate.

De sigur abia este acum om în Arad, care să nu se bucure de frumoasa întreprindere, cu care comerciantul **Fischer Simon** a câștigat sprijinul publicului celui mai distins. Depositul de ștofe bogat al lui Fischer este o instituțiune ce umple un mare gol în Arad. Și altă dată s'a ivit deci când și când între margini mai înguste atare nisuiță pentru a atrage atențiunea publi-

cului elegant și în chestii de modă prea delicat, dar aceste nisuițe n'au fost capabile de un rezultat favorabil în privința asta pe nici un moment. Cât de mare progres înseamnă în privința asta prăvălia modernă de ștofe a lui **Fischer Simon**! Aici în adevăr se află ștofele cele mai fine și cele mai la modă, și că cât de mult corespunde asta realității dovedește faptul. că clienții lui Fischer cearcă prăvălia în urma recomandațiunii. Este adevăr incontestabil, că prăvălia strălucită din edificiul otelului central face impresie nespūsă asupra publicului, de a cărui încredere **Fischer Simon** în adevăr a binemeritat în măsură inexprimabilă. 283

Stabiliment de Hydrotherapie.**„Wällischhof.“**

Stațiune de tren și poștă Brunn — Maria — Enzersdorf, 30 min. departe de Viena. 236

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electrisare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: **Dr. Marius Sturza.**

Prăvălia de fer și deosebite instrumente**Fraților Bert**
(Berta-Testvérek).

Arad, **Andrástér**
Telefon 386. Telefon 388

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal diferite instrumente, în ferării pentru mașini și edificii, cuptoare de fer de **Nadrág** și **ding** de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, speciale pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.

Arme **Jerlah** și **Piper**, puște pentru vânătoare. Monopol de vânzare a coaselor de oțel **rabás Béla** și a pompelor de stropit și peronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze **Solingene** veritabile, șiluri și briciuri.

Deposit exclusiv «AHO!».

Comandele din provincie se efectuează pe prețurile ieftine de zi. Nr. 22

Un tiner gr.-or. de 21 de ani, preot într-o comună cu poziție frumoasă, cu o avere proprie de 10—15000 fl.; dă să facă cunoștință cu o domnișoară inteligentă din familie bună, cu ceva avere, și în vârstă de maximum 21 de ani.

Epistoalele încât se poate produce o fotografie sunt a se adresa la redacțiunea »**Tribunii**« în Arad.

Se asigură serioșitate și cea mai exactă discrețiune. 218

Fabrica de industrie de măsurit și de mărfuri de lemne

Czeiler István jun.

Telefon p. oraș și comitat 150. ARAD, **Pöltenberg Ernő-u. 7. 8. 9. sz.** Adr. tel: »Fabrica Czeller« (Czellergraben)

I. Lucrări de măsurit la zidiri.

Construirea de uși, ferestri, padimente și parcheturi, specialitate, rolete automobile, construcție proprie, portale și arangiamet bolte moderne, mai departe cilindre (roluri) de mână, roluri mari de familie.

II. Lucrari de lemn cu mașina.

și anume lucruri de ferestru, (grinzi, padimente și scânduri) tăieri, lucruri de ghiluit, de îngaurit pentru preț eficient după bucată ori pe oară.

III. Lucrari de ferestru cu vapor.

Scânduri, padimente și grinzi, lătezi din stejar, frasin de la grosime de 5 mm.

Primesc comande după măsură.

Cadre pentru uscarea de piatră pentru coperișe la deposit.

Salon de moda pentru dame!**ARAD, Vörösmarty-utcza 3. szám.**

Am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a on. public de dame din loc și provincie asupra articolilor de vârmă primăvară sosiți în salonul meu de modă pentru dame, care figurează deja de mai mulți ani sub numele

L Á Z Á R C Z.

pe strada **Vörösmarty-utcza** Nr. 3, unde se poate vedea

pălăriile de dame și de copii

procurate dela prăvăliile de primul rang din Budapesta, Paris și Viena.

Vând și mărfuri confecționate de mine și tot odată îndeplinesc comande echitabil, în toată privința convenșibile.

Cu stimă! Salonul de modă de dame alui **LÁZÁR Cz.** **Vörösmarty 3. sz.**

Preț eficient, executare gingașă, simplă și fină.

Primești oric-e comandă cu privire la bransa aceasta atât în loc cât și din provincia.

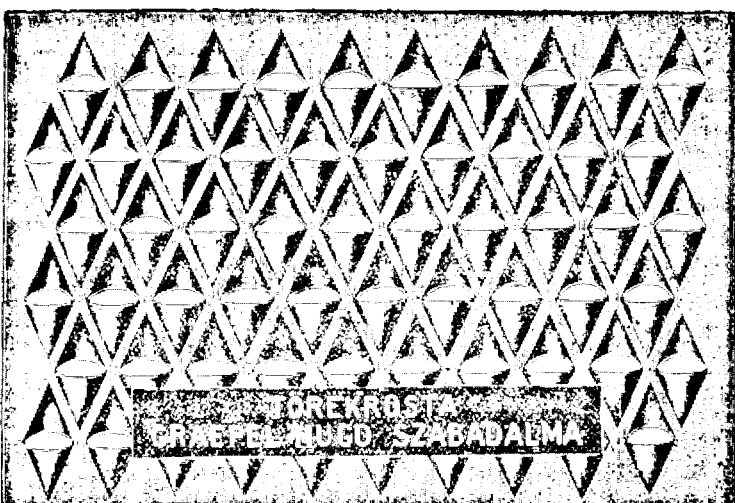
Nou ciur de ales sãmânța

din plăci de fer aplicabile la mașini de îmblătit

Prin fabricanții de mașini

GRAEPEL HUGO

BUDAPESTA, V. Váci-ut 40--46.

Cu succesul cel mai strălucit probate.

Ori-cărui interesat îi se trimite

descrierea amănunțită și un model.

Mă învoesc să dau pentru probă acest ciur la ori-care mașină de îmblătit pe 14 zile, la casă că nu convine să o reprimesc.

240

Biurul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri și acceptază tot felul de lucru aparținător în sfera arhitecturii mai înalte.

217

In binevoitoarea atențiune a publicului din provincie

Hotel Nádor

ARAD, Andrassy-tér Nr. 4.

Odale curate și arangiate din nou dela 1-60 cor. în sus

Serviciu prompt și ireproșabil.

218

TÖRÖK MÁRTON

proprietarul hotelului.

Pravălia:

Andrassy-tér 13.

Palatul minorităților.

Nr. telefonului 333.

La șase expoziții distins cu premiul I.

Kohn József

ARAD.

Atelierul fabricii:

Bathyány-utca 32.

Casa proprie.

Nr. telefonului 321.

La șase expoziții distins cu premiul I.

Tinicher de reliefuri de cînc și ornamentică pentru edificii.

REPRINDERE p. CONSTRUIRE DE CANALURI, APADUCTE, ODAI p. BAI și INSTALARE de CUPTOARE p. INCALZIT cu GAZ.

Fabricare de mărfuri de metal.

Atelierul de galvanizare electro-chemică, de obducțiune galvano-plastică

cu argint, nickel, cupru (aramă) și de cizelare metalurgică.

Fabricare de dulapuri pentru gheață p. scopuri de economie domestică, de măcelării, conditorii și industriale.

226

Construcție proprie de dulapuri pentru gheață de sticlă.

dulapuri descomponibile pentru gheață captușite cu cînc tare, care și cu puțină gheață sunt în stare a păstra un grad maximal de răceală. deposit de tot felul de articole pentru economie domestică și pentru culine și de vase de fer, de tinichea și emailate, de lămpi de masă și pendente. Căzi pentru băi, căzi pentru copii, dușuri, atât pentru economie de casă cât și pentru stabilimente de băi.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuțeli, tinituri de ureche, bătăea de inimă, sgârșiri de inimă, astma, ruzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias udului în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insuirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecționate, ează pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta” care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțelegere.

206 4—

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburî învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Felurimî.

— Un arbore fără miez. Într'un oraș din Islanda se află un arbore centenar pe care locuitorii de acolo îl numesc *The Heartless tree*, arbore fără inimă, poreclă foarte nimerită, căci lipsește cea parte aproape indispensabilă vieții vegetale și care conține vasele prin care circulă seva.

Acest arbore e înalt de 23 metri aproape, larg de 60 cmi. la basă; el descrie o linie dreaptă aproape perfectă, cu o mică curbătură la jumătatea înălțimii. El e sec dela bază până la vîrf. Jos, deschizătura exterioară o cavități este largă de 45 cmi. și de 15 cmi. la înălțimea de 10 m.

De aci cavitătea se îngustează progresiv până în vîrf unde abia poate intra degetul.

Frunzele nu cresc pe acest copac decât în vîrf.

Insula fericită. Există o republică al cărei teritor e mai mic chiar ca acel al principatelor de Monaco și Lichtenstein și al republicilor de Andora și San-Marin, celebre totuși prin micimea lor.

Aceasta este republica Tavolara, care e stabilită la nord-est de Sardinia, pe insula Rocchese de Terranova

Ea numără cu totul aproape 170 de locuitori, dar are o istorie.

În 1882, Tavolara era încă o monarchie absolută: Paul I domnea acolo ca un fel de țar.

El aparținea dinastiei Bartkolsai, care fusese recunoscută în mod solemn în 1833 de către Carol-Albert al Italiei ca „avînd dreptul a titlul de suveran”.

Când Paul I muri, în 1882, izbucni o revoluție; populațiunea refuză de a recunoaște pe moștenitorul presuntiv și proclamă republica.

Se crezu inutil de a informa despre această puterile; se obținu pur și simplu consimțământul Italiei.

Președintele e ales pe 40 ani. Femeile au drept de vot. Nu există armată permanentă la Tavolara. Într'un cuvînt, o republică ideală!

Onorarul scriitorilor. D. Morley, autorul biografiei lui Gladstone, care a apărut, de curînd la Londra, a primit drept remunerațiune a operei sale 10 mii lire sterline (250.000 lei). Ori cât de mare ar fi această sumă, ea nu întrece altele cari s'au plătit autorilor englezilor. Această casă de editură, care a publicat biografia lui Gladstone, a plătit înainte lordului Macaulay, pentru „Istoria Marii Britanii”, jum. milion de lei.

Cecul, pentru suma aceasta, pe care banca Engliterei l-a plătit autorului, a fost restituit achitat fiind, casei de edițiunii, care l'a pus în cadru, expunîndu-l în biourourile ei, admirațiunii publicului.

Alte case engleze plătesc d'asemeni sume fabuloase. Astfel d-na Humphry Ward a primit pentru romanul ei „Helbeck of Bannisdale”, 350.000 lei. Lordul Randolph Churchill a primit dela „Daily Graphic”, pentru 20 scrisori trimise din Africa, 50.000 lei tînînd astfel recordul remunerațiunii jurnalismului.

Nansen a primit dela „Daily Chronicle” 25.000 lei, pentru o singură telegramă de 1500 cuvinte, ceea-ce vine aproape căte 18 lei de cuvînt.

Afară de asta, Nansen trimise acest ziar un articol de 15.000 cuvinte care îl costă onorariul de 100.000 lei. Nansen, de altfel, dem că va fi mult timp încă cel mai bine plătit autor. Povestirea expedițiunii sale la Nord (tradusă și în românește) i-a adus mult de 1 milion de franci.

Printre autorii anglo-americani morceli cari fac teroarea casierilor conștiințioși, citat Rudyard Kipling, care a vîndut una ultimile sale nuvele pe prețul de 1 chiling și 25 bani) de cuvînt.

Nu mai puțin fericit și nu mai puțin este celebrul umorist Mark Twain, care a să intereseze pe un editor englez în cât a l'a asigurat cu o rentă viageră până la sfîrșitul vieții acestui autor, cu condițiunea de editorului prioritatea tipăriturii tuturor vîrelor sale producțiuni.

Iată cum știu Englezii și, mai cu seama Americanii a remunera munca și de a-și și reclamă în acelaș timp.

O rețetă pentru viață lungă. Ernest Gouvé, nemuritorul dela Academia Franceză, la 97 de ani, a lăsat o nouă formulă spre mult timp. Iată-o.

„Ceea-ce prelungeste viața este seninătate și întrebuințarea echilibrată a tuturor facultăților.”

Cu această ocazie găsesc nemerit a rețeta unui celebru medic englez asupra căruia a trăi mult timp. artă pe care toți ar trebui să posedă:

1. — Opt ore de somn.
2. — A dormi pe partea dreaptă.
3. — A ține toată noaptea perdelele odornite dormit deschise.

FISCHER KÁROLY

fabricator de pânze pe drot, de împletituri de drot, de site și de funduri de drot pentru paturi.

ARAD, József főherceg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de cupru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ține, care se află în deposit) mai ales pentru mori, fabrici și pentru scopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciururile ventilatoare Bacher.

Pregătesc împletituri de drot pentru îngrădit grădini, parcuri, curți pentru gâini și pășuni de sălbătăciuni, construesc ciururi (poțrescure) de ales petricele, nășip și carbuni de peatră pentru scopuri de zidire, de mine, de grădinarit, grilaje pentru ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schintel pentru coșuri la locomotive și de fabrică.

Funduri de drot de oțel pentru paturi.

cari pentru puțința de a se ținea curate sunt foarte recomanabile. Diferite site de par, fer, cupru (aramă) și mătășă, coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul de

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură

Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de brăzdașta, chiar și cele mai grele.

187 18

Pictări de odaie,

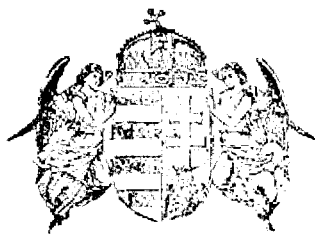
precum și coloriri și imitări de lemn indigen și exotice (floderare) în execuție de gust,

pe lângă prețuri moderate.

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincă prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

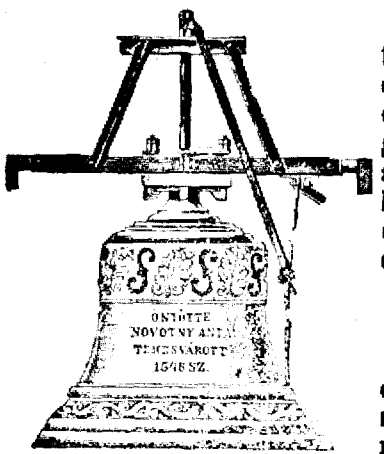
Turnătoria de clopote

și fabrică de scaune de fer pentru clopote

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provezute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura

și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 461 klg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toace de metal

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

1035 89-52

Cel mai eftin isvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de Oroloage și giuvaricale din Arad.

1005 159-

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clasonnicar și juvaerģiu

Arad, strada Templom, (Palatul minoritilor).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus			
" " " dame	" 12	" "	" "
" argint " bărbați	" 5	" "	" "
" " " dame	" 6	" "	" "
" oțel și nikel	" 2	" "	" "
Wecker	" 1:50	" "	" "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă aceleași prețuri. Primesc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că 1009 47-50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înframșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ateliere de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor esigențelor moderne.

Primesc tot felul de lucrări de brânșă asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primesc eftin mobilarea de locuințe în loc și provincă. La mutări primesc transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri eftine.

Reiner I. Gyula, tapister și împodobitor.

- A nu pune patul lipit de zid.
 - A nu face dușă rece dimineața, ci o caldă.
 - A face mișcare înainte de masă.
 - A mânca carne puțină și bine fiartă.
 - (Pentru adulți). A nu bea lapte.
 - A mânca lucruri grase, căci grăsimile tează celulele, cari distrug germeii boalei.
 - A evita toxicele cari distrug țesătura.
 - A face în fie-care zi mișcare la aer.
 - A nu ține animale în odăile de dormit.
 - Dacă se poate să trăiești o parte a la țară.
 - A bea apă multă, a evita umiditatea.
 - A varia ocupațiunile.
 - A te odihni din când în când dela anile tale.
 - A-ți limita ambițiunile.
 - A-ți stăpâni caracterul.
- mați deci aceste sfaturi, și cu ajutorul lui eu, dacă nu muriți înainte veți ajunge la le ani.

ul cel mai înalt. — După o statistică omul cel mai înalt în timpul de față e anume Macho, care măsoară 2 metri și El ar întrece cu 18 cent. pe omul socotit im ca cel mai înalt. Curios e faptul că lui Macho, frații și surorile lui, sunt toți normală. Spre a se culca comod, Macho să-și construiască un pat de fier având ioare solide.

Cea mai răspândită carte. — Afară de biblie nu există altă carte care să fi fost tradusă în atâtea limbi ca romanul „Coliba lui Moș Toma“. Acest roman a apărut în limbile armeană, cehă, daneză, olandeză, finică, flamandă, francesă, polonă, germană, italiană, ilirică, portugeză, românească, latină, rusească, sârbească, spaniolă, suediană, grecească și în fine în limba wallisică.

Inima și razele Röntgen. — Societatea americană a razelor Röntgen a ținut o întrunire la Filadelfia. Doctorul Kassabian, directorul laboratorului Röntgen, a a comunicat curioasa știre că el face actualmente experiențe pentru a lua o fotografie cinematografică cu razele X a pulsațiilor inimii.

Acum cât-va timp trebuia cel puțin 2 minute pentru o poză cu razele X; acum aparatele sunt așa de perfecționate încât e de ajuns o secundă. Va fi prin urmare ușor a lua 72 poze într'un minut, câte pulsațiunile normale ale inimii.

Această fotografie animală a inimii va fi de o mare valoare pentru medici fiind-că va permite a se însemna cu o precizie matematică defectele organice în caz de boală. Acelaș medic a declarat că se vor putea obține fotografii analoge ale mișcărilor diafragmei în raport cu respirația.

El acum se ocupă cu perfecționarea aparatului Röntgen pe sistemul cinematografiei.

Grădina artificială alui

243

PAPP SAMU ARAD.

Török Gábor-utca 20. sz.

Face și construiază din flori vii după moda cea mai nouă parisiană buchete, coroane și tot felul de obiecte de lux de flori vii pentru prețuri moderate.

Redactează foaia pentru grădinărit

A Kertészeti Közlöny

care aduce publicațiuni despre cele mai recente novități de grădinărit și servește ca manuductor ori-cărul grădinar.

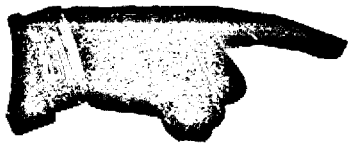
Abonamentul pentru un an este 2 coroane.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în urma unei înțelegeri amicale m'am despărțit de companionul și am luat cunoscuta prăvălie de modă care este de 112 ani pe piața Aradului și sub firma

Urmasul lui Probst Károly & Comp.

o conduce mai departe

LĂZĂR EMIL

Schimbarea aceasta a firmei înseamnă începutul unui nou și modern spirit, care va străbate conducerea și în activitatea firmei mele. Vechiu numai ceva rămâne: silința neobosită pentru satisfacerea credincioasă a on. public. Firma în trei secole a servit cu cinste și îngrijire interesele on. public și silințele mele asemenea tot spre această țintă mai principala datorie ce mi-o impun este că marfa mea să țină pas cu timpul și cu cerințele model schimbătoare. Pe parte ca să-mi fie aceasta posibilă, pe de altă parte să-mi pot câștiga teritorul necesar pentru prefacerea prăvăliei

articolele ingramădite le vînd pe prețuri foarte reduse.

După ce desființez cu totul magazinul de covoare

și nu mă mai ocup cu vinderea covoarelor aflătoare în magazin, le desfac pe prețuri extraordinar de ieftine.

Desfac apoi secția de confecțiuni

asa că cele aflătoare în magazin mantale, gulere și alte îmbrăcăminte de dame vin în vânzare cu prețuri mult mai oferindu-se astfel cu bun prilej pentru a se prevedea fiecare.

POSTAVURI ȘI MATASURI ÎN PARTE DEMODATE

pentru a căror soliditate și durabilitate garantează calitatea lor, se vînd pe prețul de fabrica.

Din ambele articole asortiment bogat.

Pe prețuri nespuse de reduse se mai vînd

albituri confecționate, serviciu de masă, perdele de lână brodate, linteol de masă și pat, batist, zephir, delen, plaiduri, etc.

Când atrag atenția on. public asupra firmei mele, rog să binevoiți a mă distinge și pe mai departe cu bună provocare-mă la trecutul de 112 ani, în care restimp firma mea a profesat totdeauna principii solide și oneste, să se ținut.

Cu deosebită stimă:

Urmasul lui PROBST KÁROLY & COMP

LĂZĂR EMIL